

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 27 APRIL 1932

No. 852

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

26 APRIL 1932.

De iets vastere stemming, die aan het einde der
vorige week intrad voor particulier disconto, was deze
week, door de onverwachte verlaging van de tarieven
van De Nederlandsche Bank, weder geheel verdwe-
nen. Ook de uitkomst van de inschrijving op het
schatkistpapier droeg er veel toe bij om de rente weder
snel te doen dalen. Geopend op $1\frac{3}{16}$ pCt., was er al
spoedig weder voor 1 pCt. geld verkrijgbaar, terwijl
na de inschrijving voor $\frac{3}{4}$ pCt. werd afgedaan. De
callrente en de prolongatierente bleven onveranderd,
resp. $\frac{1}{2}$ en 1 pCt.

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in
totaal ingeschreven voor f 233.299.000. Toegewezen
werden f 32.030.000 driemaands biljetten à f 997.82^t
of ca. $\frac{27}{32}$ pCt.; f 30.040.000 zesmaands biljetten à
f 993.60 of ca. $1\frac{1}{4}$ pCt. en f 67.341.000 jaarbiljetten
à f 1.011.45 of ca. 2% pCt.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank
blijkt de post binnenlandsche wissels te zijn gedaald
met f 923.000. Daarentegen namen de beleeningen
met f 3,6 miljoen toe. Tegenover een daling van de
diverse rekeningen onder de activa der Bank met
f 4 miljoen staat een stijging van den post papier
op het buitenland van een ongeveer gelijk bedrag.

De goudvoorraad is met f 5,7 miljoen vermeerderd
en de zilvervoorraad met f 363.000, zoodat de post
munt en muntmateriaal in totaal met f 6,1 miljoen
toenam. Het gedeelte van den metaalvoorraad in het
buitenland gedeponeerd is f 1 miljoen hooger dan de
vorige week.

Onder de passiva der Bank blijkt de biljettencircu-
latie met f 8,3 miljoen te zijn uitgebreid. De saldi
in rekening-courant bleven op nagenoeg gelijke hoog-
te, doordat een daling van het saldo van 's Rijks schat-
kist met f 15,5 miljoen werd gecompenseerd door
een ongeveer even groote stijging van de saldi in
rekening-courant van anderen. Het beschikbaar me-
taalsaldo is met f 2,6 miljoen toegenomen; het dek-
kingspercentage bedraagt nagenoeg 80 pCt. tegen
79 pCt. de vorige week.

Het Pond Sterling lag gedurende de afgelopen
week flauw in de markt; van 9.34 brokkelde de koers
af tot 9.24. Gisteren echter nam het aanbod zeer toe
en vooral tegen het sluiten van de markt waren er
bijna geen koopers meer te vinden, tengevolge waar-
van de koers tot 9.07 $\frac{1}{2}$ daalde. Voor Dollars was er
aanvankelijk eenige vraag, zoodat de koers van 2.4680
tot 2.4705 kon verbeteren; ook hier overtrof tenslotte
het aanbod de vraag, waardoor de slotnotering weder
2.4680 werd. De markt was echter zeer beperkt. De
oorzaak voor de fluctuaties in Ponden en Dollars zal
wel gezocht moeten worden in Londen, waar de koers
van 3.78 $\frac{1}{4}$ op 3.68 kwam. Zou dit reeds een gevolg
zijn van een ingrijpen van hooger hand, waarover al
geenigen tijd sprake is? Marken konden zich tenslotte
nog iets verbeteren: 58.56—58.63. Fransche Francs
lager 9.73 $\frac{7}{8}$ —9.72 $\frac{1}{4}$. Belga's 34.57—34.60. Zwitser-
sche Francs 47.96—47.92. Peseta's handhaafden zich
op ongeveer 19.30. Lires ca. 12.70. Zweedsche Kronen
blijven zeer flauw: 46.——44.90—45.25. Oslo eveneens
veel lager: 47.——45.30. Kopenhagen met weinig va-
riatie 51.——50.25. Finsche Marken 4.30—4.22 $\frac{1}{2}$. Yen
79 $\frac{1}{2}$. Rupees 68 $\frac{1}{2}$. Canadeesche Dollars 2.22.

Het Pond op één- en drie-maanden is wederom veel
flauwer geworden, nl. resp. $\frac{3}{8}$ en $\frac{1}{4}$ c. onder den con-
stanten koers. Dollars op deze termijnen veranderden
uiteindelijk weinig, hoewel ook hier in het midden
der week de noteringen lager waren.

Eagles en Sovereigns worden hier nog steeds ge-
zocht. De koersen varieerden weinig met die van de
voorgaande week.

LONDEN, 25 APRIL 1932.

De geldmarkt blijft zeer ruim en het ziet er naar
uit, dat dit nog geruimen tijd kan aanhouden.

Disconto liep door de verlaging van het officiële
disconto nog verder terug tot $1\frac{1}{16}$ à $2\frac{1}{16}$, terwijl
schatkistpromessen na de toewijzing op Vrijdag tot
 $1\frac{3}{16}$, op $1\frac{1}{16}$ — $\frac{1}{2}$ werden verhandeld. De spanning
tusschen particulier en officieel disconto blijft dus
bijna even groot.

Wat de vreemde wisselmarkt aangaat, hield de be-
grootingsrede zeer belangwekkend nieuws in. De ge-
vraagde goedkeuring voor de schatkist om tot een
zeer belangrijk bedrag fondsen te mogen leenen, om
het Pond binnen engere grenzen te kunnen houden
in verband met den wensch van de regeering om de
waarde van het Pond niet te snel te laten stijgen,
slaat den bodem in van de buitenlandsche hausse-
speculatie. Vermoedelijk zal het aanbod van Sterling
van de haussespeculanten het Pond in de eerstvolgende
dagen nog verder doen dalen en zal het aange-
vraagde fonds eerst beginnen te werken nadat de
koersen, waarop de regeering een meer stabiel niveau
wenscht, zijn bereikt.

New-York was hedenmiddag op flinke schaal af-
gever van Sterling, zoodat de koersen nu op 3.67 $\frac{1}{2}$
voor Dollars en 9.08 voor Guldens zijn teruggelopen.

HET WETSVOORSTEL VAN DEN BERGH c.s.

Bij de Tweede Kamer is in behandeling het door het lid dier Kamer van den Bergh en eenige anderen ingediende wetsvoorstel: „houdende bepalingen strekkende om den rechter de gelegenheid te geven dadelijke uitwinning te voorkomen naar aanleiding van „geldelijke moeilijkheden tengevolge van de heerschede economische crisis.”

Onder dagteekening van 7 April is over dit initiatief-ontwerp het voorloopig verslag verschenen, terwijl tevens de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam en Rotterdam reeds haar gevoelen hebben kenbaar gemaakt omtrent maatregelen als het wetsontwerp van den Bergh bevat. De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid had namelijk aan die en ook aan de andere Kamers gevraagd, of er naar haar meening aanleiding bestaat tot wettelijke maatregelen in dien geest. De Minister verwees bij het stellen der vraag reeds naar het toen kortelings ingediende wetsvoorstel van den Bergh.

Beide Kamers hebben 's Ministers vraag ontkenkend beantwoord en de bezwaren, welke zij tegen het wetsvoorstel bleken te hebben, zijn grootendeels ook in het voorloopig verslag te vinden. Het wetsvoorstel bedoelt in het algemeen om aan alle schuldenaars, die in verband met de crisis buiten staat zijn geraakt hun schuld te voldoen, de gelegenheid te verschaffen, daarvan opschorting te verkrijgen, onverschillig of de schuld al of niet tegen onderpand is aangegaan. Zij behoeven daartoe de toestemming van den rechter, die de opschorting voor ten hoogste 6 maanden verleent, wanneer hem blijkt, dat de schuldenaar „uitsluitend of hoofdzakelijk tengevolge van de heerschede economische crisis tijdelijk niet in staat is „zijne verplichtingen na te komen.”

Zeker zijn er velen in Nederland, wien in meer of minder nauw verband met de crisis het betalen hunner schulden moeilijk valt en die zelfs de vrees koesteren, dat hun bedrijf in deze moeilijke tijden onder den schuldenlast zal bezwijken of dat zij en hun gezin op andere wijze in grooten nood zullen geraken, indien de schuldeischer van geen tegemoetkomendheid mocht willen weten. Zij gevoelen zich bedreigd door faillissement, door executie der vaste of onroerende goederen, die als onderpand der schuld hebben gediend. Het wetsvoorstel van den Bergh verschafft aan de aldus bedreigden de kans op een uitweg, indien tenminste de rechter gunstig op het verzoek om uitsstel beschikt.

Men mag zich nu in de eerste plaats afvragen, of werkelijk de vrees, waarvan zoeven sprake was, voldoende basis vindt in den feitelijken toestand. Uit het aantal en den aard der in Nederland tot nog toe uitgesproken faillissementen blijkt dat vooralsnog niet en in talloze gevallen worden de moeilijkheden in der minne geregeld. Voor zoover de schuldeischers credietinstellingen als banken, hypotheekbanken enz. zijn, is de bedoelde basis volgens in deze crisistijden opgedane ervaring evenmin aanwezig. Executie door verkoop der verbonden vaste goederen en schepen (vooral in kringen der „schipperij” bestaat hevige vrees voor de executie van binnenschepen) op grond van vertraging in de betaling der schulden komt tot nog toe slechts bij hooge uitzondering voor. In het bijzonder ten aanzien der schepen is dat in niet geringe mate het gevolg van het feit, dat wegens den zeer slechten gang der scheepvaart de waarde van het onderpand ver beneden het bedrag der daarop gesloten leening is gezonken en de schuldeischer wel dient te wachten tot betere tijden hervatting der aflossing mogelijk maken. Zelfs zou bij eenigszins uitgebreid aanbod de kans bestaan, dat de schepen practisch gesproken onverkoopbaar waren. Van de banken kan worden gezegd, dat zij ook, wanneer roerende goederen als onderpand hebben gediend, als regel haar recht

tot executie op milde wijze toepassen en ernstig rekening houden met het belang van den schuldenaar en van zijn bedrijf. Vooral is dat het geval, wanneer een redelijke kans bestaat, dat met eenig uitsstel een herstel van de financiële positie van den schuldenaar verkregen kan worden. Niet zelden echter is dat laatste niet het geval en zijn zelfs aanwijzingen voorhanden, welke leiden tot het vermoeden, dat gedurende een uitsstel de reeds ongunstige toestand van den schuldenaar nog zal verergeren. In zulk een geval verdient in het belang zoowel van crediteur als van debiteur executie de voorkeur. Inderdaad zijn de gevallen niet zeldzaam, waarin na overleg deze weg wordt bewandeld, hetgeen dan gewoonlijk voor de credietgevende instelling met een verlies gepaard gaat. Ook in het geval van niet door onderpand gedekte schulden komt het dikwijls voor, dat het voor debiteur en crediteur beiden beter te achten is, dat een einde wordt gemaakt aan de deprimeerende noodlijdende positie van den schuldenaar. Wie immers zal in zeer vele gevallen in deze uitermate onberekenbare en telkens weer nieuwe onaangename verrassingen brengende tijden weten te zeggen, of de onmacht van den schuldenaar om zijn schulden te betalen slechts tijdelijk zal zijn? en of niet zijn toestand binnenkort nog ongunstiger zal zijn geworden? En juist die tijdelijkheid moet volgens het wetsvoorstel van den Bergh aan den rechter gebleken zijn, vóór hij opschorting van de voldoening der schuld mag toestaan. Inderdaad worden hem bij zijn besluit, of in het verzoek mag worden toegestemd, wel zeer hooge eischen gesteld. Wat Art. 1 daarover in de eerste plaats zegt, heb ik reeds vermeld. Er moet dus blijken, dat het uitsluitend of hoofdzakelijk de crisis is, die den schuldenaar in moeilijkheden heeft gebracht. Ook dat is uitermate moeilijk vast te stellen. Dikwijls zal de crisis slechts den achteruitgang eener verkeerd geleide of om andere redenen niet renderende onderneming hebben versneld en zouden zoowel de ondernemer als zijn crediteuren er bij gebaat zijn als er aan den voor allen zeer onbevredigenden toestand een einde kwam en geen uitsstel werd verleend.

Nog moeilijker zal het voor den rechter zijn om recht te doen wedervaren aan de volgende alinea van Art. 1. Deze alinea luidt:

„Is de verplichting aangegaan voor een tijdstip, waarop „de gedaagde redelijkerwijze reeds rekening had behooren „te houden met den invloed, welchen de crisis op de „mogelijkheid van nakoming der verplichting zou kunnen uit- „oefenen, dan wijst de rechter het verzoek af, tenzij sedert „dat tijdstip de betalingscapaciteit van den gedaagde door „eene verscherping der crisis ongunstig is beïnvloed in eene „mate, als hij bij het aangaan der verplichting redelijker- „niet had kunnen voorzien.”

Al wie in het bedrijfsleven de crisis tot nog toe heeft meegemaakt, weet, dat er zeer weinig gevallen denkbaar zijn, waarin niet evengoed argumenten zijn bijeen te garen, die volgens deze alinea den rechter zouden moeten doen besluiten om opschorting toe te staan als niet minder steekhoudende redenen voor een tegenovergestelde beslissing. De vrees, dat beslissingen, waarvan het latere verloop der zaak de onjuistheid bewijst, aan de orde van den dag zullen zijn, getuigt allerminst van gebrek aan vertrouwen in de kundigheden van den Nederlandschen rechter. Zij wordt slechts ingegeven door de overtuiging, dat geen rechter in staat zal zijn ten aanzien van een onderneming, waarvan hij voor den eersten keer kennis krijgt, de vragen op te lossen, die Art. 1 van het wetsontwerp hem stelt. Of de voorwaarde der tijdelijkheid van des schuldenaars moeilijkheden vervuld is, zou hij slechts kunnen beoordeelen wanneer hij het toekomstig verloop der crisis vermocht te doorzien en ook op de vraag of de andere in de aangehaalde alinea's van Art. 1 vermelde criteria aanwezig

zijn, is een antwoord, dat een redelijke kans van juistheid biedt, niet te geven. Meer kans, dat in het belang zoowel van crediteur als van debiteur gehandeld wordt, biedt nog het instituut der surseance van betaling, dat tevens nog het voordeel geeft, dat alle schulden en baten van den schuldenaar als geheel worden beoordeeld en niet slechts een enkele schuld in behandeling komt. Zoude niet de schuldeischer, voor wiens vordering uitstel is toegestaan, het geheel willekeurig en onverdiend alleen aan hem opgelegde risico loopen, dat anderen wel worden betaald en hij voorloopig het nakijken heeft en later, als de schuld weer opvorderbaar wordt, misschien voorgoed zijn vordering mag afschrijven? Vermeerdering van het gebruik van het instituut der surseance zou inderdaad in deze tijden aanbeveling verdienen.

Men schijnt verder bij de beoordeeling van deze geheele materie wel eens te veel uit het oog te verliezen, dat het uitstellen van schulden dikwijls zeer funeste gevolgen kan hebben voor den schuldeischer. Misschien is dat het gevolg van de omstandigheid, dat men zijn gedachten te veel bepaalt tot schulden aan groote credietinstellingen, terwijl toch zoowel in het bedrijfsleven als daarbuiten de particuliere credietgeving een veel grootere rol speelt, zoowel wat de ongedekte credieten als credieten tegen onderpand betreft. Talloze credietgevers zullen in hun bestaan worden bedreigd, wanneer hun door opschorting van den betalingsplicht de gelden onthouden worden, die zij voor levensonderhoud of voor het voortzetten hunner zaken benoodigen. Vooral het kleinbedrijf zou uit dezen hoofde door het wetsvoorstel allerminst gediend worden en zelfs de kans loopen, daardoor in nog grooter moeilijkheden te geraken. Het innen zijner talloze vorderingen zou nog bezwaarlijker worden, wanneer een beroep op onverwachte uit de crisis voortspruitende oorzaken reeds tot betalingsuitstel kan leiden, zelfs indien slechts aannemelijk kan worden gemaakt, dat die oorzaken hoofdzakelijk de reden vormden (zie Art. 1 van het wetsvoorstel).

Weliswaar kan hier niet van een moratorium in den eigenlijken zin worden gesproken, doch een voorwaardelijk moratorium brengt het wetsvoorstel toch zeker. Het doet dat alleen voor hen, die om opschorting verzoeken. Het stelt dus, zoolang de crisis voortduurt en telkens nieuwe verrassingen brengt, een premie op het luchthartig aangaan van schulden. Het verhoogt de onzekerheid in het geheele bedrijfsleven en vooral bestaat de groote kans, dat het zal leiden tot verdere inkrimping der credieten. De credietgever immers zal zich nog langer dan reeds nu het geval is, bedenken, vóór hij tot het verleenen van een crediet overgaat, daar hij immers de kans loopt, dat bij nieuwe wendingen in het verloop der crisis de vordering niet meer op het overeengekomen tijdstip opvorderbaar zal zijn, en hij niet meer zelf te beoordeelen zal hebben of voor uitstel der terugbetaling gereede aanleiding bestaat. Dat ook voor schulden tegen onderpand van roerende goederen de mogelijk-

INHOUD.

Blz.

HET WETSVOORSTEL VAN DEN BERGH C.S. door <i>Jan Schilt-huis</i>	330
Het rapport van de commissie-De Vries door <i>S. A. Reitsma</i>	332
Loonen en koopkracht door <i>Mr. A. J. R. Mauritz</i>	333
De economische toestand van Nederlandsch-Indië in 1931 door <i>Mr. D. J. Hulshoff Pol Jr.</i>	335
De nieuwe invoerrechten op thee in Engeland door <i>Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen</i>	337
Baisse-campagnes door <i>H. M. H. A. van der Valk</i>	337
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De financiële moeilijkheden van de electriciteits-industrie in de Vereenigde Staten door <i>A. Friedrich</i>	338
AANTBEKENINGEN:	
Het bankwezen in de verschillende landen van de wereld	340
ONTVANGEN BOEKEN	342
MAANDLIJFERS:	
Postcheque- en Girodienst	342
Overzicht der opbrengsten van het Staatsbedrijf der P.T.T.	342
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	343—348
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

heid van opschorting geschapen wordt en dus ook op dit gebied de lust om credieten te verleenen nog zal afnemen, vormt een zeer ernstige bedreiging voor den geheelen groot- en kleinhandel. Deze immers is voor een zeer groot gedeelte op zulke credieten gebaseerd en hun inkrimping om de zoeven genoemde redenen zou de moeilijkheden, die het geheele bedrijfsleven reeds wegens de crisis ondervindt, nog aanmerkelijk doen toenemen en aan vele bedrijven zelfs de voortzetting hunner zaken onmogelijk maken. In hooge mate is de heerschende crisis een vertrouwens- en credietcrisis. Alle verergering van dit karakter der crisis is uit den boeze en reeds daarom valt de indiening van dit wetsvoorstel te betreuren. Het zou, wet geworden, de verwarring nog slechts doen toenemen. Zijn uitwerking zou niet tot het binnenlandsche credietwezen beperkt blijven, daar ook vorderingen van buitenlanders op Nederlandsche debiteuren onder de wet zouden vallen. Het ligt voor de hand, dat het vertrouwen in Nederland van den buitenlandschen handelaar en credietgever een gedachten knak zou krijgen, met als gevolg verdere bemoeijking van ons geheele bedrijfsleven.

Voor de bestrijding der crisis vormt dus het wetsvoorstel van den Bergh een zeer slecht middel. Wanneer bedrijfstakingen of bevolkingsgroepen als gevolg der crisis in zoo groote moeilijkheden komen, dat zij buiten staat geraken aan haar financiële verplichtingen te voldoen en hulp behoeven, dan zal dienen te worden voortgegaan met speciale regelingen te haren behoeve, doch aanleiding om voor alle Nederlandsche schuldenaars, zij het voorwaardelijk, de gelegenheid tot uitstel van voldoening hunner schulden te openen, bestaat er tot nog toe gelukkig niet, terwijl zulk een maatregel bovendien, ongetwijfeld in strijd met de bedoelingen van de voorstellers, de uitwerking der crisis hier nog zou verscherpen.

JAN SCHILTHUIS.

HET RAPPORT VAN DE COMMISSIE-DE VRIES.

Den 4en Maart 1932 verscheen het eerste stuk van het „Verslag van de Commissie van onderzoek betreffende de huidige goederentarieven der Nederlandsche Spoorwegen, in het bijzonder omtrent die voor den uitvoer van land- en tuinbouwproducten”. Kortweg naar den Voorzitter te noemen het Verslag der Commissie-de Vries. Dit rapport, dat naar den zin van vele critici veel te lang op zich heeft laten wachten, bevattende 204 bladzijden en een groot aantal grafieken, bestaat uit een Inleiding, een algemeen en een bijzonder gedeelte.

Dit lange wachten — wat leven we toch snel, dat een termijn van 14 maanden voor de grondige behan-

deling van een zoo moeilijk onderwerp te lang wordt geoordeeld — wordt bij lezing van het Rapport echter wel rijkelijk beloond, want de Commissie is uitgegaan van een algemeene beschouwing over spoorwegpolitiek in het algemeen en over de beginselen, welke dienvooreenkomstig aan de bepaling van vrachttarieven ten grondslag moeten liggen. Uitvoerig wordt stilgestaan bij den aard van het spoorbedrijf, ook in periodes van depressie, waarna de behandeling van het huidige tarievenstelsel der Nederlandsche Spoorwegen aan een grondig onderzoek onderworpen wordt. In dit gedeelte heeft de commissie gelegenheid gevonden ook den leek een volkomen duidelijk beeld van

de spoorwegverkeers- en tarievenvraagstukken voor oogen te tooveren, daarbij de dikwijls geuite verkeerde denkbeelden van vervoersdilettanten weerleggende en tevens een hecht fundament bouwende voor de verdere beschouwingen en conclusiën ten opzichte der speciale vervoeren.

Afgescheiden van de conclusiën — waarop nader even teruggekomen zal worden — ontleent dit Verslag zijn groote waarde reeds aan het feit, dat het het eerste handboek is, dat dit speciale deel van de verkeers-economie in het Nederlandsch behandelt. Verkeers-economie is nu eenmaal in ons vaderland een zeer misdeelde wetenschap, ik wees daar vroeger reeds herhaaldelijk op. Zij wordt, voor zoover mij bekend is, aan geen enkele Nederlandsche universiteit volledig en systematisch gedoceerd, handboeken — waarvan het in Duitschland, Frankrijk, Engeland, de Vereenigde Staten wemelt — bestaan ten onzent¹⁾, de geheele literatuur over vrachtgoederentarieven wordt gevormd door een tweetal artikelen, voorkomende in de *Economist* van 1883, welke geschreven werden door niemand minder dan Ir. J. Th. Gerlings en tot titel droegen: *de Grondslagen der Spoorwegtarieven*, artikelen, welke ondanks hun vijftigjarigen ouderdom het lezen nog meer dan waard zijn. Maar dit is ook alles; the rest is silence! Dit alles maakt, dat in Nederland meer dan waar ook, geliefhebberd wordt in verkeers-economie en alles wat daarmee samenhangt en dat, als de Minister van Waterstaat een bepaald onderdeel moet toelichten of waandenkbeelden moet strijden, teruggegrepen moet worden op den arbeid en de voorlichting van speciale commissies; ik noem de Tramwegcommissie van der Vegte, de Staatscommissie-Patijn en thans de Commissie-de Vries. En het stemt tot verheugenis — alweer afgescheiden van de conclusiën, waarover nader — dat de Commissie-de Vries haar taak zoo grondig opvatte (daarbij het bijzondere afleidende uit het algemeene) en daardoor een standaardwerk schiep, dat voor lange tijden een veilige gids door de Nederlandsche tarievenpolitiek zal blijven. Hoe gunstig steekt de vrucht van dezen commissie-arbeid af bij die van de Staatscommissie-Patijn, welke de werkwijze van de Commissie-de Vries wel overwogen, maar niet gevolgd heeft met het noodlottige gevolg, dat een degelijke grondslag aan de drie door haar gepubliceerde verslagen ontbreekt en dit stukwerk maar zeer matige bewondering kan afdwingen.

In tegenstelling met hen, die hun spijt betuigen over het naar hunne meening langzame werken der commissie-de Vries, meen ik die commissie een woord van hulde te moeten brengen voor het gedegen werk, waarmede zij de spoorwegliteratuur verrijkt heeft.

Een woord van critiek op den inhoud van het lijvige rapport heb ik niet. En dat zal geen verwondering baren, daar ik reeds vóór de instelling der commissie op dezelfde beginselen tot dezelfde conclusiën kwam en daarvan in tal van tijdschrift-artikelen deed blijken, zoowel in het door mij geredigeerde tijdschrift *Spoor- en Tramwegen* als in dit blad (zie de *Economisch-Statistische Berichten* van 11 Juni 1930 blz. 526: „Spoorwegen en Crisismaatregelen”, van 2 Januari en 7 Januari 1931 blz. 7 en 27: „Spoorwegtarieven als hulp aan den tuinbouw” en van 11 Februari en 18 Februari 1931 blz. 144 en 170: „Richtlijnen bij het goederentariefwesen der spoorwegen”). De Commissie-de Vries heeft, wat ik in beknopten vorm en verspreid behandelde, in haar rapport verwerkt tot een geheel, waarop door niemand, die eenig verstand heeft van spoorwegpolitiek en tariefwesen, critiek geleverd kan worden; deze kan alleen vloeien uit de pen van hen, die zich op speculatieven bodem wagen en zich niet met beide

¹⁾ Hoeveel gemakkelijker zou het voor de Commissie geweest zijn als dit wel het geval geweest ware, en hoeveel sneller had zij dan kunnen werken.

voeten stellen op den vasten grond van wat de vervoerswetenschap in het buitenland — en thans gelukkig ook in Nederland — leert. Dit laatste is echter gevaarlijk en de Regeering zal zich na kennisname van dit rapport zeker niet wagen op een weg, welke naar een financiële débâcle zal voeren.

Hoe verleidelijk het is de Commissie in haar rede-neeringen te volgen, zoo moet hiervan worden afgezien met het oog op de beschikbare ruimte; de belangstellende lezer zal het prettig-leesbare en ook voor den leek volkomen begrijpelijke rapport moeten doorwerken; het zal hem niet berouwen, een voor hem geheel nieuw gebied van economie zal zich voor hem ontsluiten. Ik meen hier te kunnen volstaan met de conclusiën over te nemen, waartoe de Commissie komt, opdat ook hij, die geen tijd of lust heeft om het geheele logisch opgebouwde betoog te volgen, zich een denkbeeld kan vormen van de vrucht van het diepgaande en volledige onderzoek.

De commissie dan vat haar oordeel als volgt samen:

1e. zoowel het algemeen belang als de economische beginselen eischen, dat de spoorwegen worden geleid als een openbare onderneming, zoodat zij derhalve hebben te streven naar een volledige dekking hunner kosten uit de opbrengsten van het vervoer²⁾;

2e. de regels der prijsvorming moeten bij de bepaling van de vrachttarieven als leidraad genomen worden. Op grond van het feit, dat de algemeene kosten bij een spoorwegbedrijf in sterke mate het overwicht hebben, moet dit leiden tot een stelsel van

²⁾ Onmiddellijk na het verschijnen van het Rapport vroegen de agrarische Kamerleden Kampschoer en van de Bilt aan den Minister van Waterstaat:

Is de Minister met de Commissie-de Vries van oordeel, dat de Spoorwegen volgens de beginselen van een onderneming, zij het dan een openbare, moeten worden beheerd en alzoo niet als een bedrijf moeten worden aangemerkt, dat het karakter zou hebben van een instelling van openbaar nut? Is de Minister met de Commissie-de Vries van meening, dat de blijkbaar uit deze omschrijving voortvloeiende politiek der Spoorwegen de juiste is ook met het oog op het algemeen belang? Is de Minister met de Commissie-de Vries van oordeel, dat een algemeene verlaging der tarieven niet kan plaats hebben?

Is de Minister niet van oordeel, dat de bedrijfspolitiek der Spoorwegen ertoe zal leiden, dat steeds meer en meer het vervoer zal worden overgenomen door de vrachtauto en waarvan het gevolg zal zijn steeds mindere rentabiliteit van het spoorwegbedrijf?

Is de Minister niet van oordeel, dat wanneer niet door wijziging van de bestaande tarieven en de bedrijfspolitiek, het vervoer door de Spoorwegen wordt bevorderd, belangrijke sommen door het Rijk zullen moeten worden bijgepast om de tekorten te dekken?

Wat stelt de Minister zich voor te doen naar aanleiding van het ingediende rapport der Commissie-de Vries?

Wat de Minister hierop zal antwoorden is niet bekend. Z. Exc. zou echter wat de eerste vragen betreft kunnen verwijzen naar het rapport van den grooten spoorwegdeskundige Sir William Acworth, die in tal van landen het zieke spoorwegwezen sanceerde en in 1923 in opdracht van den Volkenbond over de reorganisatie van de Oostenrijksche Bondsspoorwegen rapporteerde. Op blz. 128 van den Duit-schen tekst zegt Sir Acworth, dat zoowel staats- als particuliere spoorweg slechts naar één principe geëxploiteerd kunnen worden, n.l. dat zij hun eigen kosten minstens dekken, want dat bij Staatsspoorwegen (en dat is ook bij de Ned. Sp. het geval) de belastingbetaler de tekorten moet dekken.

En wat de laatste vragen betreft, zoo is het voor iederen vervoerseconoom duidelijk, dat bij handhaving van het gezonde door de commissie-de Vries aanbevolen exploitatie-principe, geen tekorten behoeven te wezen, wanneer er door de financiële en wettelijke bevoordeeling van het autovervoer geen teveel aan vervoermiddelen ware ontstaan, m.a.w. dat men pas dan een gezonden toestand op verkeersgebied zal verkrijgen, wanneer de auto de plaats in het verkeerswesen te land toegewezen krijgt, welke hem als gevolg van zijn economische en technische voor- en na-deelen toekomt (Zie het artikel „Verkeerseconomie” in *Econ.-Stat. Berichten* van 2 Maart 1932, blz. 166 e.v.). Maar ook niet eerder. Noch op andere wijze!

beginsel der vervoerwaarde de voornaamste bepalingsgrond moet zijn bij het opstellen van vrachttarieven, hoewel daarnaast ook aan verschillende factoren, welke de hoogte der kosten bepalen, invloed moet worden toegekend;

3e. de Nederlandsche Spoorwegen worden terecht in overeenstemming met het sub 1. genoemde beginsel geleid;

4e. het goederentarium der Nederlandsche Spoorwegen van 1926 is als een systematisch opgezette en goed doordachte toepassing van het sub 2. genoemde beginsel te beschouwen;

5e. er bestaat op het oogenblik nog geen aanleiding om tot een algemeene herziening van het goederentarium over te gaan;

6e. aan de tarieven voor den uitvoer van tuinbouwproducten en aardappelen is in het goederentarium van 1926 een alleszins bevredigende en gunstige plaats ingeruimd;

7e. verlaging van deze tarieven is ook in vergelijking met die van andere naar Duitschland expor-

téerende landen niet gerechtvaardigd, daar noch gebleken is, dat de Nederlandsche producten door die van andere landen van de Duitsche markten zouden worden verdreven, noch dat er hogere vrachtkosten op de Nederlandsche producten zouden drukken. Integendeel verkeerden de Nederlandsche producten in dit opzicht in de overgrootste meerderheid der gevallen in een gunstiger positie dan die der overige landen;

8e. van een verlaging der tarieven is vooral in de huidige omstandigheden geen vermeerdering van den Nederlandschen uitvoer te verwachten;

9e. verlaging der vrachttarieven, teneinde in dezen vorm den Nederlandschen tuin- en landbouw een verkaptte subsidie te doen toekomen, moet als een ondoeltreffende, onbillijke en economisch bedenkelijke maatregel worden verworpen. Er bestaat geen enkele reden om, wanneer ondersteuning van land- of tuinbouw gerechtvaardigd mocht worden geacht, deze steun niet rechtstreeks, maar langs den omweg eener vrachtverlaging te bieden.

S. A. REITSMA.

LOONEN EN KOOPKRACHT.

Vóór deze crisisperiode leerden de aanhangers der z.g. koopkrachttheorie, dat opeenvolgende algemeene loonsverhoogen een waarborg vormden voor een stabiele welvaartsontwikkeling. Onder den druk der omstandigheden is deze stelling echter prijs gegeven en loonsverhoogen worden thans in geen enkel land meer aanbevolen als middel om de afzetmogelijkheden te vergrooten en langs dezen weg tot een opleving van het bedrijfsleven te komen.

De theorie veranderde dan ook van inhoud en de nieuwe gedachtengang, welke thans vooral in Nederland door vakverenigingsleiders wordt gevolgd, luidt: loon- en inkomensverlagen zijn op economische gronden verwerpelijk, immers zij veroorzaken een verminderde koopkracht van de gezamenlijke consumenten en dus is een verscherping van de afzeterisis en een vergrooting van de werkloosheid het gevolg.

De theorie in haar oorspronkelijke vorm, dus proloonsverhooging, vindt men duidelijk uiteengezet in het enkele maanden geleden verschenen „Lohnpolitik und Wirtschaftstheorie“ van Dr. Karl Massar (J. C. B. Mohr, Tübingen). Allereerst wordt hierin het in de Duitsche discussie gebruikelijke onderscheid gemaakt tusschen een „strukturelles Kaufkraftargument“ en een „konjunkturelles Kaufkraftargument“. Eerstgenoemd argument heeft betrekking op de door loonsverhoogen veroorzaakte veranderingen in de samenstelling van het totale verbruik, terwijl in het andere onderdeel van het betoog de nadruk wordt gelegd op een door loonsverhoogen te veroorzaken verschuiving tusschen de vraag naar kapitaalgoederen en de vraag naar consumptiegoederen.

Massar wijst er aanstonds op, dat het bij een z.g. vergrooting van de koopkracht door loonsverhoogen primair steeds zal gaan om een *verschuiving* van koopkracht, een belangrijk uitgangspunt dat, naar hij opmerkt, niet steeds door aanhangers van de leer werd in acht genomen. Het economisch gunstig effect nu van deze verschuiving is te zoeken — dit is dan het „strukturelle Argument“ — in het feit, dat industriële massa-productie plaats vindt met afnemende kosten, waardoor dus een consumptie, die gericht wordt op groter verbruik van massa-producten en een verminderde vraag naar luxe-goederen, uit een algemeen oogpunt bepaalde voordeelen moet bieden. Tegen dit „strukturelle Argument“ is o.a. het volgende aangevoerd: men heeft in het geheel geen zekerheid, dat na de loonsverhoogen de luxeconsumptie, waarvan de betekenis in het algemeen wordt overschat, veel zal afnemen, eerder moet als gevolg met een geringere kapitaalvorming gerekend

worden; voorts zal een belangrijk deel der ruimer toegekende looninkomens aangewend worden voor uitgaven, waarop de kosten-degressie niet van toepassing is (bioscoopbezoek, uitstapjes, enz.), terwijl tenslotte ook de economische voordeelen van massa-productie niet overdreven moeten worden — immers voor elk bedrijf is een gréns, bij de overschrijding waarvan de massa-productie geen voordeelen meer oplevert. Stellig is dan ook het uitgangspunt van dit heele argument van meer gewicht dan zijn feitelijke inhoud. Want duidelijk ligt aan de redeneering ten grondslag het algemeene beginsel, waar in Europa sociale hervormers en arbeidersleiders meer en meer van doordrongen geraken: dat de arbeidsbeloning alleen dan kan toenemen, wanneer de opbrengst, dus de productiviteit van den arbeid stijgt.

Bij de uiteenzetting van het „konjunkturelle Argument“ ziet Massar zich direct voor de noodzakelijkheid gesteld een reserve te maken. Het argument is namelijk „an den besonderen Verhältnissen ganz bestimmter Wirtschaftslagen orientiert und infolge dessen ein Argument, dessen Gültigkeit a priori auf den Zeitraum dieser besonderen Wirtschaftszustände beschränkt ist.“ Bedoelde economische toestand blijkt te zijn de periode eener opgaande conjunctuur en uit het verdere exposé komt de verwantschap naar voren van het „konjunkturelle Argument“ met een bepaalde crisis-theorie en wel de z.g. onderconsumptie-theorie, welke in Duitschland vooral de laatste jaren verdedigd werd door den socialistischen hoogleraar Emil Lederer. Aanhangers van deze theorie meenen, dat in een periode van hoogconjunctuur, van stijgende prijzen en stijgend productievermogen de loonen en salarissen relatief achterblijven, waardoor een steeds grootere accumulatie in de hand wordt gewerkt en een abnormale vergrooting van de productiemogelijkheden plaats vindt. Het economisch productie-apparaat ondergaat zoodoende van tijd tot tijd een te groote uitbreiding, waardoor in verhouding tot de in de volkshuishouding voorhanden consumptieve koopkracht te veel wordt geproduceerd en niet uit kan blijven een afzeterisis, die slechts door een ingrijpende aanpassing van het prijsniveau aan de relatief te geringe gebleven koopkracht kan worden overwonnen.

Uiteraard ligt het gevaar van elke crisis-theorie in een teveel generaliseeren en een te weinig feit voor feit afzonderlijk wegen en elke historische situatie apart onderzoeken. Maar in concreto strandt in ieder geval Lederer's theorie op het verloop van de feitelijke gebeurtenissen. Want een depressie

neemt *niet* haar aanvang in den groep consumptie-goederenindustrieën, zoodat een vergrootte afzet van deze artikelen niet het geëigende middel kan zijn om een te groote expansie van de productiemiddelenindustrieën te voorkomen. De aan den omslag vooraf, gaande geregelde stijging van den rentevoet wijst voorts niet op een aangroeiende surplus, maar juist op een toenemend tekort aan *geld*kapitaal. De extra-loonsverhoogeningen ter verruiming der consumptie, welke Lederer, niet voldoende onderscheid makend tusschen geldkapitaal-vorming en goederenkapitaal-productie, dan ook voor de hoogconjunctuurperiode bepleit en die dus uit zouden moeten gaan *boven* de reeds plaats vindende hausse-verhoogeningen der geld-loonen, zelfs wanneer deze de toenemende productiviteit geheel zouden weerspiegelen en gelijken tred zouden houden met de algemeene stijging der prijzen — welke laatste aanpassing, het zij erkend, in den regel slechts in een vertraagd tempo plaats vindt —, zulke loonsverhoogeningen zouden dan ook zeer waarschijnlijk moeten neerkomen op een verminderde kapitaalvorming en een versneld intreden van den conjunctuur-omslag.

Beschouwt men meer in het bijzonder het internationale vraagstuk van de loonsverhoogeningen in de periode na den wereldoorlog, dan treden alle problemen van „normale conjunctuur-beweging” en de hiertegen aan te wenden middelen in belangrijkheid terug, in vergelijking met de ver-strekkende betekenis van de, zij het door jaren van betrekkelijke stabiliteit onderbroken, dalende internationale prijsbeweging, waarvan de inzet al van het jaar 1920 dateert.

Van actueeler beteekenis dan de zeer dubieuze koopkrachtler der loonsverhoogeningen, welke dus steunde op twee argumenten, die volgens de aanhangers alleen opgaan in rustiger, meer stabiele tijden, is de meer reële aandrang, die zich thans richt op afwering van loons- en salarisverlageningen, omdat met het behoud van deze koopkracht rechtstreeks de belangen van afzet en productie gediend zouden zijn. Het instemmen met deze redeneering kan slechts verklaard worden uit een gemis aan de noodige belangstelling voor de prijsbeweging in het algemeen en voor de marktfunctie van den prijs in het bijzonder. De bezorgdheid dat, wanneer de bedrijven door algemeene loons- en salarisverlageningen weer in staat worden gesteld bij sterk verlaagde marktprijzen opnieuw rendabel te produceeren, de producten dan in de nieuwe situatie mogelijk wel eens niet meer voldoende „vraag” zouden kunnen ontmoeten, kan alleen ontstaan, wanneer uit het oog verloren wordt, dat in laatste instantie slechts goederen en diensten tegen goederen en diensten worden geruild. Prijzen maken de onderlinge waardeering en de ruil mogelijk en de „koopkracht” is niet anders dan de som van alle in het productieproces verdiende inkomens, waarvoor alle producten van datzelfde productieproces weer worden afgenomen. Men stelle den ondernemer slechts in staat tegen de geldende marktprijzen rendabel te produceeren, voor zijn product zal dan ook precies de koopkracht gevonden zijn, welke het noodig heeft om zijn weg naar den consument af te leggen. Het is mogelijk dat van bepaalde goederen tijdelijk relatief teveel of te weinig wordt geproduceerd, ook kunnen bepaalde prijzen door verschillende omstandigheden korten of langeren tijd min of meer van vrije marktprijzen afwijken, maar een „algemeen tekort aan koopkracht” zal zich logischerwijze evenmin ooit kunnen voordoen als een „algemeene overproductie”. Wel is voor het ontstaan van deze beide in het spraakgebruik opgekomen benamingen een verklaring te vinden: immers juist de aldus aangeduide verschijnselen zullen zich steeds moeten voordoen in elke periode, waarin als gevolg van een, op de een of andere wijze ontstaan, relatief tekort in de totale hoeveelheid ruilmiddelen een druk op alle marktprijzen wordt uitge-

oefend. Slaagt men er dan niet in zulk een tekort aan geld- en credietmiddelen te overwinnen, dan zal een algemeene prijsdaling niet kunnen uitblijven.

Treedt een algemeene prijsdaling hoe dan ook in, dan zullen tevens de loonen en andere geldinkomens als afgeleide prijzen een daling moeten ondergaan en dit laatste is des te noodzakelijker, wanneer men aan moet nemen dat de daling van het algemeen prijsniveau tot op zekere hoogte van blijvenden aard zal zijn. Zou men in Nederland thans de deflatie volledig aanvaarden en zich richten naar de indexcijfers der groothandelsprijzen, welke van 149 in 1928 daalden tot 82 in Maart 1932, dan kwam dit neer op een vermindering van alle geldbedragen, dus ook van loonen en salarissen met 45 pCt. Een herstelperiode zal echter weer stijgende prijzen brengen en men zal zich dus hebben af te vragen op welk niveau een nieuw evenwicht verwacht mag worden. Ongetwijfeld is in de internationale liquidatie, welke de laatste twee jaar plaats vond van de groote na-oorlogse crediet-expansie, een argument gelegen om ten deze aansluiting te zoeken bij den prijsstand van het jaar 1914. Houdt men daarbij rekening met de voorafgegane, vrij constante prijsstijging sedert circa 1895 (die plaats had ondanks het feit, dat in deze periode de goederenproductie en handel zich in sterkere mate ontwikkelden dan de stijging van het goudvolumen, welk verschijnsel daarom veelal, gelijk bekend, in verband wordt gebracht met de toenemende internationale beteekenis van het girale geld) dan zou men, mede als maatstaf nemend de indexcijfers van wereldproductie en -handel vlak vóór den huidige terugslag, wellicht niet een zekere mate van waarschijnlijkheid kunnen komen tot een iets hooger gemiddeld niveau van groothandelsprijzen dan dat hetwelk vóór den oorlog bestond.

Stelt men zich meer precies bijv. als doel het indexcijfer 110, dan dient verder het aanpassingsstreven er op gericht te zijn door prijsverlaging ook de totale levensonderhoudskosten zooveel mogelijk dit cijfer te doen naderen. Immers slaagt men hierin niet, dan zou de afstand tusschen beide cijfers een aanwijzing vormen, dat in het algemeen de prijzen van eindproducten te hoog waren gebleven, waardoor de ruilverhouding tusschen grondstoffen en industrieproducten blijvend ongunstig zou worden beïnvloed (groothandelsindexcijfers worden in den regel sterk door de prijzen van grondstoffen beheerscht). Men zou zich dus voor de noodzakelijkheid gesteld zien een deflatie- en prijspolitiek te voeren, welke zich richt op bijv. het indexcijfer 120 voor de kosten van levensonderhoud. In 1929 was dit indexcijfer voor Amsterdam 168, hiertegenover stond toen een uit de statistiek van de R.V.B. afgeleid indexcijfer voor de dagloonen groot 222. Uit beide cijfers kan men afleiden een verhooging van het goederenloon sedert 1914 met 32 pCt., waarbij nog afgezien is van indirecte verbeteringen door sociale wetgeving e.d. Houdt men vast aan deze 32 pCt. dan zou met een levensonderhoudindexcijfer van 120 corresponderen een dagloonpeil van 158. *Onder handhaving van het in 1929 bereikte levenspeil der arbeidersbevolking* beteekent dit dus, dat een gemiddelde verlaging der dagloonen sedert 1929 met ca. 29 pCt. noodzakelijk zou zijn (222 — 158 = 64, d.i. 29 pCt. van 222) bij een consequent doorgevoerde deflatie tot het gestelde niveau. Een voortgezette daling in de kosten van levensonderhoud zou hiermee dus gepaard móeten en kunnen gaan. Reeds daalde het Amsterdamsche totaal-cijfer voor arbeidersgezinnen van 169,0 in Juni 1929 tot 141,1 in Maart jl., dat is met 16,5 pCt.

Geen enkel koopkrachtargument, welke inhoud men er ook aan wil geven, kan worden aangevoerd tegen de dringende eisch om zoo spoedig mogelijk in Nederland in zake de loon- en salarispolitiek tot aanpassingsmaatregelen van dezen omvang te komen!

Mr. A. J. R. MAURITZ.

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN NEDERLANDSCH-INDIË IN 1931.

Zooals bekend is, lijden koloniale landen als Ned.-Indië zeer sterk onder de crisis, omdat zij hun welvaart ontleenen aan de productie van grondstoffen, waarvan de prijzen naar verhouding veel meer zijn gedaald dan die der verbruiksartikelen, welke uit den vreemde moeten worden betrokken. Deze omstandigheid heeft tengevolge, dat de handelsbalans — en daardoor tevens de betalingsbalans — ernstig wordt benadeeld, hetgeen weer de kwestie aan de orde stelt of de goudpariteit van den Indischen gulden in een crisistijd als de tegenwoordige kan worden gehandhaafd. De vraag of de internationale ruilhandel van Ned.-Indië in deze jaren beter of slechter wordt, heeft dus de voortdurende aandacht van belangstellenden. Voorts is op de vraag of de munteenheid zich op de goudwaarde kan handhaven weliswaar niet van directen, maar dan toch van indirecten invloed de ontwikkeling van de prijzen voor goederen en diensten in het binnenland, en wel in de eerste plaats de detailprijzen en arbeidsloonen.

Van de ontwikkeling der handelsbalans in 1931 naar het gewicht geven de volgende cijfers een beeld (in millioen KG.):

	1930	1931	Vershil van 1931 ten opzichte van 1930
Invoer	2.820	2.198	— 22 pCt.
Uitvoer	9.957	8.101	— 19 „
Uitvoersaldo	7.137	5.903	— 17 pCt.

Hieruit blijkt, dat weliswaar de invoer met een iets grooter percentage is gedaald dan de uitvoer, doch dat, waar de uitvoer op zichzelf belangrijk veel grooter is dan de invoer, het saldo sterk is afgenomen. In gewichtshoeveelheid is de handelsbalans dus zeer zeker veel slechter geworden.

Neemt men de waarde-cijfers (in millioenen gulden), dan verkrijgt men het volgende overzicht:

	1930	1931	1931 t.o.v. 1930 Procent. verschil van
Invoer	922	608	— 34 pCt.
Uitvoer	1.191	802	— 33 „
Uitvoersaldo	269	194	— 28 pCt.
Invoer in pCt. van den uitvoer	75,7 pCt.	75,8 pCt.	

Blijkens deze getallen zijn de waarden van in- en uitvoer en van het uitvoersaldo belangrijk meer gedaald dan de gewichtshoeveelheden: een duidelijk bewijs van den invloed, welke de prijsdaling op de handelsbalans heeft uitgeoefend. Het percentage van de invoerwaarde op de uitvoerwaarde is ongeveer gelijk gebleven.

Het is bekend, dat landen, welke in normale tijden een belangrijk onzichtbaar uitvoersaldo plegen te hebben als gevolg van de inkomsten uit vrachten, renten, dividenden en tantièmes uit het buitenland, en dit saldo door de crisis belangrijk hebben zien verminderen of zelfs verdwijnen, er zeer veel belang bij hebben, dat de handelsbalans sterk verbetert, opdat het geldwezen zijn goudbasis kan behouden. Dit is bijv. het geval met Nederland, dat zijn gewone scheepsvrachten en kapitaalsopbrengsten uit den vreemde (Ned.-Indië inclus) thans grootendeels moet missen. Geheel anders staat het echter met Ned.-Indië, dat geen crediteur- maar een debiteurland is en derhalve in gewone omstandigheden juist zeer veel geld aan renten, dividenden, tantièmes, enz. moet overmaken naar het buitenland. Dit gewest ondervindt dus geen nadeel van de crisis in den vorm van eene vermindering der „onzichtbare activa”, omdat het deze posten practisch nauwelijks heeft, doch integendeel een voordeel door eene afneming zijner „onzichtbare” passiva. Vandaar dat voor Ned.-Indië de eisch van een verbetering van de handelsbalans niet zoo dringend is; het mindere exportsaldo wordt voor een niet onbelangrijk deel gecompenseerd door het automatisch

achterwege blijven van dividenden en tantièmes. Ware dit niet het geval, dan zou het er met Indië kwaad uitzien: weliswaar heeft het percentage van de invoerwaarde op de uitvoerwaarde zich op eenzelfde peil gehandhaafd, maar het absolute cijfer van het uitvoersaldo in geld is sterk verminderd, nl. van f 269 millioen op f 194 millioen. Voor een beoordeeling van den stand van de betalingsbalans en dus van de positie van den Ned.-Indischen gulden is dit absolute cijfer van heel wat meer belang dan het eerder genoemde percentage, want uit dit bedrag op de handelsbalans moeten tenslotte worden betaald de aan het buitenland verschuldigde obligatie-renten, aflossingen, eventueel in dezen crisistijd toch nog gedeclareerde dividenden en tantièmes en andere onzichtbare verplichtingen aan den vreemde.

De achteruitgang van de positie der handelsbalans van Ned.-Indië, hoezeer op zichzelf te beschouwen als een ongewenscht verschijnsel, behoeft derhalve niet, zooals in crediteurlanden als Nederland, Engeland, de Ver. Staten van Amerika, aanstonds tot angst voor de goudbasis van het geldwezen aanleiding te geven. Voorts moet worden bedacht, dat deze vermindering van de waarde van het exportsaldo slechts in zoverre ongunstig is, als zij beschouwd moet worden als een tijdelijk gevolg van de crisis; voor zoverre zij overeenstemt met de blijvende daling van het prijsniveau, door de crisis veroorzaakt, is zij niet anders dan een natuurlijke en normale aanpassing aan nieuwe economische omstandigheden.

Intusschen blijft het te betreuren, dat dit exportsaldo voortdurend afneemt. Het is nu niet alleen belangrijk lager dan dat van alle voorafgaande jaren na de vorige crisis 1921—22, doch ook minder dan dat van het (gedeeltelijke) crisisjaar 1922. Daarentegen is de toestand nog heel wat gunstiger dan in het crisisjaar 1921, toen de totale handelsbalans van een actiefsaldo van bijna een milliard plotseling omsloeg in een passiefsaldo van f 48½ millioen. De crisis van 1921—1922 heeft een meer plotselinge en vernietigende uitwerking gehad op den handelstoestand dan de tegenwoordige, doch daartegenover staat weer, dat zij veel korter duurde. De huidige crisis heeft het ernstige nadeel, dat zij nu bijzonder lang duurt en de handelsbalans voortdurend meer ondermijnt. Een en ander moge uit de volgende cijfers (in millioenen gulden) blijken:

1920	928	1926	675
1921	48½ (importsald)	1927	729
1922	366	1928	560
1923	737	1929	322
1924	854	1930	269
1925	950	1931	194

Deze cijfers mogen echter niet tot een al te sterk pessimisme aanleiding geven. Er heeft zich tot dusverre doorlopend een zeer gunstig verschijnsel voorgedaan. De Javasche Bank is er namelijk zonder moeite in geslaagd, om haar dekkingspercentage ver boven het wettelijk voorgeschreven minimum, te handhaven, zooals moge blijken uit de volgende cijfers:

3 Januari 1931	60 pCt.
4 April „	59 „
4 Juli „	58 „
3 October „	63 „
2 Januari 1932	62 „

Hieruit blijkt dus wel afdoende, dat de factoren, welke den ongunstigen invloed van den achteruitgang van het exportsaldo neutraliseeren, groot genoeg zijn om de waardevestheid van den Indischen gulden te verzekeren.

Uit de hiervoren vermelde cijfers is reeds gebleken, dat de achteruitgang van de hoeveelheid van den invoer in 1931 vergeleken bij 1930 iets meer is geweest dan die van den uitvoer. Terwijl de invoerhoeveelheid

in 1931 78 pCt. bedroeg van die in 1930, beliep het exportquantum 81 pCt. Ten aanzien van de waarde bleek, dat die van den invoer 66 pCt. bedroeg en die van den uitvoer 67 pCt. De geringe voorsprong van den export ten aanzien van de hoeveelheid is dus grootendeels ongedaan gemaakt met betrekking tot de waarde, hetgeen al aanstonds leidt tot de conclusie, dat de waardedaling van de exportproducten iets, zij het ook niet veel, scherper is geweest dan die van de invoerartikelen. Dit feit stemt overeen met de indexcijfers van de groothandelsprijzen der in- en uitvoergoederen, welke wij verderop zullen laten volgen. Men kan dus zeggen, dat in 1931 de ruilvoet met het buitenland wel eenigszins, maar dan toch zeer weinig slechter is geworden. Dit is een gunstige factor, omdat men tot dusverre de ervaring had opgedaan, dat de achteruitgang van de prijzen der exportartikelen veel scherper is geweest dan die van de importgoederen. En ook nu nog is de ruilvoet met het buitenland ongunstig voor Nederlandsch-Indië, maar de verblijdende omstandigheid bestaat hierin, dat de ruilbasis over 1931 praktisch zeer weinig achteruit is gegaan. Men vergelijkte de volgende indexcijfers:

	1913	1926	1931	1931	Percentage	Dec. 1931	van Jan. 1931
Invoer	100	165	132	105			79,5 pCt.
Uitvoer	100	159	73	57			78,1 „

Er is vroeger al eens op de gunstige omstandigheid gewezen, dat de detailprijzen van de zoo weinig koopkrachtige inheemsche bevolking sterk gedaald zijn, in tegenstelling met wat men van deze prijzen in de Europeesche landen ziet. Dit is een belangrijke factor voor Nederlandsch-Indië ter verzachting van de moeilijkheden van de crisis. Ook in het jaar 1931 heeft deze prijsdaling voortgang gehad en wel op zeer krachtige wijze. Een en ander blijkt uit de volgende gegevens inzake de kosten van voeding van de Inlandsche bevolking op Java en Madoera (1913 = 100):

December 1930	131
Januari 1931	126
April	107
Juli	95
October	95
December	88

Deze sterke prijsvermindering is, gelijk bekend, een gevolg van de omstandigheid, dat in het economische leven der inheemsche bevolking geen plaats is voor een uitgebreid, de prijzen opdrijvend distributiestelsel, zooals in Westersche landen voorkomt. De Inlandsche consument betreft zijn goederen namelijk voor het grootste deel rechtstreeks uit zijn naaste omgeving. Voorts dient te worden overwogen, dat de hier vermelde indexcijfers voor een belangrijk deel der inheemsche bevolking niet doorslaggevend zijn ter beoordeeling van hare materiele positie. De reden daarvan is gelegen in het feit, dat bedoeld bevolkingsdeel zijn voedsel grootendeels zelf produceert en dus in zoverre geheel onafhankelijk is van marktomstandigheden. Voor de hierbedoelde inheemschen heeft de huidige crisis derhalve in zoverre niet de minste beteekenis. Dit verschijnsel accentueert zich voortdurend: in toenemende mate legt de bevolking zich op eigen productie toe.

Natuurlijk kan niet worden ontkend, dat zeer vele Inlanders als consumenten voor bepaalde artikelen afhankelijk zijn van anderen dan van henzelf of personen uit hun naaste omgeving; dit is te meer het geval al naarmate zij zich als producenten in grotere mate hebben toegelegd op het verbouwen van handelsgewassen en als arbeiders in dienst zijn getreden bij ondernemingen. Doch met het voortduren van de crisis wordt het aantal van deze lieden steeds minder; zij worden namelijk, zooals reeds hiervoren is gezegd, steeds meer gedreven in de richting van de productie van voedingsgewassen, welke zij zelf consumeeren, waardoor zij zich al meer en meer losmaken van

het wereldverkeer en dus van den crisistoestand. Een zeer belangwekkend symptoom van dit verschijnsel is het steeds meer verdwijnen van het geld uit de desa's. Gedwongen door de crisis keert de bevolking in toenemende mate terug tot de natuurhuishouding en maakt zij zich dus voortdurend meer immuun tegen de wisselvalligheden der wereldconjunctuur.

Wat de speciale artikelen betreft, die zij in meerdere of mindere mate van elders moeten betrekken, kan o.m. gewezen worden op het zout, verkrijgbaar van de Gouvernements-zoutregie. Daarvan is de prijs het geheele jaar dezelfde gebleven, nl. 8 cts. per briket. Practisch geldt hetzelfde voor Japansche lucifers, welke te Batavia in Januari 1931 f 0,22½ per pak, en van af Juni f 0,22 kosten. Petroleum voor verlichting kostte terzelfder plaatse in Januari 1931 f 3,07 per blik, daalde in latere maanden eerst tot f 3,05 en f 3,02, in December plotseling tot f 2,80, in Januari 1932 tot f 2,77. Dit beteekent dus een niet onbelangrijke verlichting van den economischen toestand der bevolking. Nog in veel sterker mate geldt dit voor de prijzen van katoenen goederen, welke uit den aard der zaak een niet onbelangrijk deel vormen van het budget der bevolking. Hiervoor ontbreken opgaven van detailprijzen, doch zijn wel gegevens van de groothandelsprijzen aanwezig, welke wel een vrij goed bruikbare aanwijzing vormen van de ontwikkeling der detailprijzen, die de bevolking heeft moeten besteden. Het indexcijfer, dat Nederlandsche, Engelsche en Japansche garens en gewezen goederen omvat, bedroeg in Januari 1931 143 en was in December gedaald op 105. De inheemsche bevolking zal in dit opzicht zeer zeker een aanmerkelijke verlichting in haar toestand ondervinden.

De indexcijfers inzake het levensonderhoud van Europeanen is in 1931 ongetwijfeld eveneens belangrijk gedaald, zij het ook naar verhouding lang niet in dezelfde mate als de cijfers ten aanzien van het levensonderhoud van Inlanders. Op zichzelf staat het prijsniveau van de kosten van onderhoud van een Europeesch gezin reeds sinds jaren op een veel hooger niveau dan dat van de kosten van voeding der Inlanders en dit is natuurlijk gedurende het geheele jaar 1931 zoo gebleven. De aanpassing is hier veel slechter dan bij de inheemschen. Men zie de volgende indexcijfers (1913 = 100):

December 1930	155
Januari 1931	156
April	150
Juli	144
October	142
December	134
Januari 1932	132

Het verschil met den levensstandaard der Inlanders is wel enorm! De oorzaak ligt, gelijk bekend, deels in het feit, dat de Europeanen veel meer artikelen uit het buitenland betrekken, waarvan de prijzen door de hoog gebleven arbeidsloonen in Europa, de Vereenigde Staten, enz. en de duurte van het verre transport van over zee weinig hebben kunnen dalen, deels in de omstandigheid dat bepaalde uit het binnenland betrokken goederen (bijv. rundvleesch, melk, vruchten) niet aan overproductie onderhevig zijn geweest. Deze relatief zeer groote duurte van den Europeeschen levensstandaard is natuurlijk zeer drukkend voor vele Europeanen, die thans werkloos zijn en een aanzienlijk verminderd inkomen genieten, doch blijft voor het economische leven van Ned.-Indië als geheel genomen van betrekkelijk ondergeschikt belang wegens het geringe aantal Westerlingen, dat in bedoeld gewest leeft.

Uit het vorenstaande kan derhalve de conclusie worden getrokken, dat, hoe vele ernstige bezwaren en moeilijkheden de crisis voor Ned.-Indië ook moge opleveren, er toch vele gunstige omstandigheden zijn, welke daartegen een tegenwicht vormen.

HULSHOFF POL.

DE NIEUWE INVOERRECHTEN OP THEE IN ENGELAND.

In zijn begrotingsrede van Dinsdag jl. heeft de Britsche Kanselier van de Schatkist voor Groot-Brittannië en Noord-Ierland de weder-invoering aangekondigd van rechten op thee, nl. 4 d. per pound, gepaard met een preferentieel recht van 2 d. per pound voor thee van Britsche herkomst, dus uit Britsch-Indië, Ceylon en Kenya (Afrika).

Uit deze beslissing blijkt, dat de propagandisten voor „Empire tea” het pleit gewonnen hebben.

In hoeverre op deze beslissing de wensch, dat Nederland zijn gouden standaard zal verlaten, mede van invloed is geweest, kan met eenige zekerheid moeilijk in bevestigenden zin worden beantwoord. Wel is zeker, dat ook aan Engelsche zijde tot zeer kort voor bovenbedoelde uitspraak de kans op weder-invoering van rechten op thee niet overal even hoog werd aangeslagen.

Het is wel goed eraan te herinneren, dat in 1919 het Engelsche recht van 5 d. werd gebracht op 12 d., met een rabat voor Britsche thee van $1/6 = 2$ d.

In 1922 werd het recht verlaagd op 8 d. en in 1924 op 4 d., waarbij de preferentie van $1/6$ bleef gehandhaafd.

Bij de gemiddelde theeprijzen in 1919 van ca. 79½ cts. per h.KG. speelde uiteraard een voorkeur van 2 d. per pound niet zulk een groote rol als thans, nu de middenprijzen voor de Nederlandsch-Indische thee zijn gedaald tot beneden 30 cts. per h.KG. in entrepôt.

Immers nu beteekent een dergelijke preferentie een voorkeur van ruim 30 pCt. van de waarde en op grond hiervan mag redelijkerwijze worden aangenomen, dat de invoer tot verbruik in Engeland van de Nederlandsch-Indische thee, die ca. 16 à 18 pCt. van het totale verbruik bedroeg, belangrijk zal verminderen.

Het behoeft dus geen verwondering te wekken, dat in de Amsterdamsche veiling, die op 21 dezer plaats had, de specifiek voor Engeland bestemde sorteeringen van klein-gruizige thee (waarvan te Amsterdam slechts zeer weinig ter markt komt) ca. 5 à 7 cts. in prijs daalden.

De theemarkt leverde in de afgelopen week twee verrassingen op: in de eerste plaats de vrij zware preferentie van thee van Britsche herkomst en ten tweede de prijshoudende stemming, waarin overigens de Amsterdamsche veiling verliep.

Hiermede werd in strijd met veler verwachting duidelijk aangetoond, dat de Nederlandsche markt een veel grootere mate van zelfstandigheid bezit dan èn in Nederland èn in Nederlandsch-Indië zelf werd aangenomen.

De kooplust in de jongste veiling in de afgelopen week, waarin te Londen met het oog op „budget-day” geen thee-veilingen plaats vonden, was in het algemeen goed verdeeld; zoowel voor binnenlandsche als buitenlandsche rekening bestond goede vraag.

Wat het buitenland betreft, gold dit vooral de

vraag van continentale zijde. Dit verschijnsel valt gemakkelijk te verklaren en wel hierdoor, omdat, nu de prijzen voor Java- en Sumatra thee in de Londensche veilingen zullen worden gedrukt door het verschil in rechten (het is nog de vraag of deze druk uit het volle verschil zal bestaan) deze theeën voor andere landen dan Engeland, waaronder Centraal-Europa, Rusland, Ver. Staten, aan aantrekkelijkheid zullen winnen. Immers evenals te Amsterdam wordt thee in de Londensche veilingen verkocht in entrepôt, derhalve voordat eenig recht is geheven.

Indertijd toen Engeland voor het eerst tegen de Nederlandsch-Indische thee discrimineerde, is dit evenzeer de beste reclame geweest voor het Nederlandsch-Indische product in alle andere landen buiten Engeland.

De Amsterdamsche veiling op Donderdag l.l. heeft bewezen, dat de Nederlandsch-Indische producenten nog geenszins behoeven te wanhopen. Zelfs van Engelsche zijde werd de meening geuit dat, indien een preferentieel recht opnieuw zou worden ingevoerd, de Nederlandsch-Indische thee is „bound to profit on the long run”.

Voor de toekomst bestaat er dus geenerlei reden voor ongerustheid en voor het heden is het nadeel, dat de Nederlandsch-Indische thee-cultuur van deze rechten ondervindt, zooals boven gezegd, geringer gebleken dan velen hadden verwacht.

De prijzen voor middensoort thee waren gemiddeld slechts enkele centen lager dan in de vorige veiling, terwijl de beste soorten in de meeste gevallen zelfs hogere prijzen konden bedingen, tengevolge waarvan de middenprijs per h.KG. nog iets is gestegen, te weten van 29 cts. op 29½ cts.

Te vermelden valt, dat Ierland buiten de nieuwe regeling valt, tengevolge waarvan de afzet van Nederlandsch-Indische thee ook daarheen wel zal worden gestimuleerd ten koste van het Britsch-Indische product. Het effect van de Engelsche rechten zal dus in hoofdzaak bestaan uit een verschuiving van afzetgebieden, waarbij de kans niet is uitgesloten, dat Amsterdam als distributie-centrum aan belang zal winnen.

Van Engelsche zijde wordt door de propagandisten voor „buy British” gehoopt, dat op de a.s. Ottawa-conferentie Australië ertoe overgehaald zal worden om, evenals het Moederland, een preferentie aan Britsche thee toe te kennen, doch uit recente mededeelingen van Professor Geyl te Londen in dit blad mag worden opgemaakt, dat de wensch hierbij de vader van de gedachte is en dat het resultaat nog geenszins zoo vaststaat als van Engelsche zijde schijnt te worden aangenomen.

De belangen van Australië ten opzichte van Nederlandsch-Indië spelen natuurlijk hierbij een rol van beteekenis.

D. K. v. L.

BASSE-CAMPAGNES.

De jongste heftige koersdaling van aandelen Koninklijke in de afgelopen week, die volgens persberichten is uitgegaan van internationale baissiers, heeft opnieuw de aandacht gevestigd op de beteekenis van de baisse. Het spreekt vanzelf, dat de voorstanders van de invoering van een verbod van baisse-transacties opnieuw dit geval als versterking van hun argumenten zullen gebruiken.

In hoeverre de jongste daling van de aandelen Koninklijke echter gemotiveerd is, wagen wij niet te beoordeelen. In dit verband is het niet oninteressant even te herinneren aan het feit, dat in 1930 al tegen de baisse in aandelen Koninklijke werd geageerd,

toen de koers zich nog tusschen de 300 en 350 bewoog. Niemand zal thans willen ontkennen, dat de baissiers toen volkomen gerechtvaardigd zijn opgetreden. Zoo zou het zeer goed denkbaar kunnen zijn, dat over eenigen tijd de koers van de Koninklijke zich omstreeks de 50 zou bewegen, maar het is even goed mogelijk, dat — en wij hopen het van harte — de koers bijv. na het verschijnen van het jaarverslag tot 150 of 200 zal stijgen. Wij willen hiermede alleen zeggen, dat, indien de daling haar uitgangspunt bij de baisse vindt, welke daling achteraf gerechtvaardigd blijkt te zijn, dit niets verontrustends behoeft te zijn. Anders staat het geval, indien achteraf zou

differentieele tarieven, hetgeen wil zeggen, dat het blijken, dat deze daling volkomen ongemotiveerd was en door de baissiers *kennelijk* in het leven was geroepen om het publiek tot angstverkoop aan te sporen, juist op een tijdstip, dat de psychologische omstandigheden, hangende de Kreuger- & Toll-affaire, voor een dergelijk optreden maar al te gunstig zijn.

Dit punt voert ons vanzelf naar het vraagstuk van de economische functie van de baisse in tijden van hoog- en laagconjunctuur. Het is overbodig op de belangrijke functie van de baisse nog nader in te gaan.¹⁾ De heer Whitney, President van de New-Yorksche beurs, heeft op 24 Februari voor een commissie van het Huis van Afgevaardigden gewezen op het feit, dat zonder het bestaan van baissetransacties de koersdaling op de New-Yorksche beurs aan het einde van 1929 een catastrophalen omvang zou hebben aangenomen.²⁾ Destijds waren geweldige bedragen tegen onderpand van effecten op crediet gegeven. Behalve een bedrag van \$ 8½ milliard, dat door de makelaars was verleend, was ongeveer eenzelfde bedrag door banken en particulieren op onderpand van effecten voorgesloten. Doordat de beurs geopend bleef en effecten konden worden gekocht en verkocht, hoewel tegen lagere koersen, konden deze geweldige bedragen aan crediet voor het grootste deel worden geliquideerd. Waren baisse-transacties verboden geweest, aldus de heer Whitney, dan zou de beurs niet geopend zijn gebleven, hetgeen op het geheele bankwezen een ernstigen terugslag zou hebben teweeggebracht.

Er zullen dan ook weinigen zijn, die, bekend met den effecten- en goederenhandel, de beteekenis van de baisse in twijfel zullen trekken. De nuttige functie van de baisse is o.i. echter, vooral op de effectenmarkt, aan het einde van een hoogconjunctuur grooter dan aan het einde van een depressie en wel om de volgende redenen.

Het is een bekend verschijnsel, dat in de hausse de koersen op de effectenmarkt een hoogte kunnen bereiken, waarbij het verband met de rentabiliteit van de betreffende ondernemingen geheel is verbroken. Deze koersstijging stelt niet alleen de bestaande ondernemingen in staat kapitaal voor expansie-doel-einden aan te trekken, maar leidt ook tot het oprichten van nieuwe ondernemingen. Hoe hooger de beurskoersen stijgen, hoe gemakkelijker het bedrijfsleven kapitaal kan opnemen en hoe meer op deze wijze de

¹⁾ Mr. Scheltema heeft enkele weken geleden in dit weekblad (zie E.-S.-B. van 6 April jl.) weliswaar den nadruk gelegd op wettelijk ingrijpen, maar daarbij uit het oog verloren, dat, zonder verbetering in den economischen toestand in de wereld, of in bepaalde industrietakken, de beurskoersen niet kunnen stijgen. De baissiers maken dezen toestand niet erger, maar zij anticippeeren juist op de verwachting, dat de depressie het diepste punt nog niet heeft bereikt, waarin zij, helaas, tot dusverre maar al te zeer gelijk hebben gehad.

²⁾ Zie The Commercial & Financial Chronicle van 5 Maart jl. blz. 1677.

overinvesteering in de hand wordt gewerkt. Al moge de baisse door haar verkoopen in een periode van speculatieve bedrijvigheid weinig kunnen uitrichten, zij oefent in elk geval een druk op de koersstijging uit en verhindert daardoor wellicht een anders mogelijke kapitaalinvesteering in een bepaalde industrietak. Hoe krachtiger de baisse aan het einde van een hoogconjunctuur werkt, hoe belangrijke haar functie, dan ook is: *De baisse houdt in de hoogconjunctuur in elk geval een tendens in tegen overinvesteering.*

Aan het einde van een depressieperiode is haar functie echter geheel anders. Indien de baisse dan een extradruk op het koerspeil uitoefent, waardoor de koersen tijdelijk op een niveau komen, dat anders niet mogelijk zou zijn, dan kan dit zelfs schadelijke gevolgen voor de maatschappij opleveren. Immers; een deel van de credietverleening is gebaseerd op effecten en hoe lager deze in koers dalen, hoe voorzichtiger de credietgevers worden. Wij willen er nogmaals uitdrukkelijk op wijzen, dat wij in het geheel niets af willen doen aan de nuttige functie van de baisse in een depressieperiode, maar alleen het oog hebben op het tijdstip, dat de „bottom” wordt bereikt. Stel, dat zonder baissetransacties een willekeurig indexcijfer van aandelen op 50a het laagste punt zou hebben bereikt, dan zal door de baisse het laagste punt op 50a — x komen te liggen. Een zoo nuttige functie, als wij voor het andere uiteinde van de conjunctuur-cyclus hebben geconstateerd, oefent de baisse hier niet uit; het is zelfs mogelijk, dat zij nadeelig werkt, hoewel zij ongetwijfeld selecteerend zal werken. Wij zouden daarom dezen algemeenen regel kunnen opstellen, dat de baisse in het algemeen een nuttige functie verricht, maar dat deze functie in de hoogconjunctuur zeer belangrijk is, omdat de baisse dan een tendens tegen overinvesteering inhoudt, terwijl zij op een bepaald moment in de depressie nadeelig kan werken.¹⁾

Het is echter uiterst moeilijk, om op dit gebied in te grijpen, omdat niemand weet, wanneer het laagste punt van de depressie is bereikt. Het eenige middel, dat tegen een ongemotiveerden baisse-aanval te baat kan worden genomen, is o.i. een *snelle*, uitvoerige en gedocumenteerde berichtgeving van de zijde van de betreffende ondernemingen.²⁾

V. D. V.

¹⁾ Een enkel voorbeeld kan dit toelichten. Indien de baisse tegen het einde van een depressiejaar ongemotiveerd krachtig zou optreden, dan zou daarvan de balanswaardering volgens beurskoersen den ongunstigen invloed kunnen ondervinden, hetgeen voor sommige maatschappijen eveneens bepaalde gevolgen voor de winst- en verliesrekening zou hebben. Of men denke eens aan de gevolgen voor den Nederlandschen Staat, indien einde April begin Mei een krachtige ongemotiveerde baisse-aanval zou plaats vinden.

²⁾ Op deze zijde van dit vraagstuk hebben de beursredacteuren van onze groote dagbladen reeds terecht gewezen. (Zie Maasbode van 24 April, Nieuwe Rotterdamsche Courant van 23 April, Avondblad en Telegraaf van 23 April eveneens Avondblad).

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FINANCIËLE MOEILIKHEDEN VAN DE ELECTRICITEITSINDUSTRIE IN DE VEREENIGDE STATEN.

De heer A. Friedrich te Berlijn schrijft ons:

De faillissementsaanvraag van de Insull Utility Investment Inc., de betalingsmoeilijkheden van deze en andere controle-maatschappijen in de electriciteitsindustrie, de buitengewoon groote effectenverliezen van deze ondernemingen hebben ver over de grenzen van de Vereenigde Staten opzien gebaard en bij de talloze aandeelhouders van dergelijke maatschappijen groote ongerustheid teweeggebracht. Het gaat hierbij geenszins om een crisis van de Public Utility maatschappijen op zichzelf, veel-

eer om een gevolg van het verschijnsel van onvoldoende financieringsmaatregelen en van buitensporige expansie. De Public Utility maatschappijen zelf bleken over het algemeen goed bestand tegen de crisis. Weliswaar is als gevolg van de nog steeds voortdurende uitbreiding van de bedrijven en den teruggang van de stroomafgifte de rentabiliteit ietwat gedaald, doch de inkomsten van bijna alle distributiemaatschappijen konden tot den laatsten tijd toe op betrekkelijk hoog niveau worden gehandhaafd en lieten dienovereenkomstig ook de uitkeering van vrij hooge dividenden toe. De mindere opbrengsten uit den stroomverkoop aan de industrie werden in hoofdzaak door groteren afzet van elec-

tricieit aan de klein-afnemers, inzonderheid huishoudingen, genivelleerd.

Inkomsten van de Amerikaanse electriciteitsmaatschappijen in miljoenen dollars.

Jaar	Totale inkomsten	Huishoudingen	Andere kleine afnemers	Grootverbruikers
1927	1.803	524	482	519
1928	1.942	572	520	550
1929	2.106	619	556	613
1930	2.151	664	576	591
1931	2.137	695	569	554

Ook de zuivere controle-maatschappijen leveren over het algemeen vrij gunstige resultaten op. Bij het volgende overzicht van de bruto- en netto-winst van eenige belangrijke ondernemingen van deze soort zijn alleen bij de eerste twee de winsten sterk gedaald; hierbij dient echter rekening te worden gehouden met het feit, dat de North American Co. een deel van haar deelnemingen aan dochtermaatschappijen heeft overgedragen en dat bij de Electric Bond and Share een groot gedeelte van de inkomsten niet uit Amerikaanse, doch uit buitenlandse deelnemingen stamt.

Winsten van Amerikaanse controlemaatschappijen in de electriciteitsindustrie in miljoenen dollars.

Naam der onderneming:	Bruto-winst		Netto-winst	
	1930	1931	1930	1931
Electric Bond and Share Co.	54,39	32,56	42,36	25,05
North American Co.	133,75	117,92	28,82	24,27
Columbia Gas and Electric	96,13	89,40	48,11	44,44
Commonwealth and Southern	140,64	129,17	72,25	69,51
Public Service Corp. of New Jersey	138,54	136,56	43,94	45,53
American Power and Light	87,09	83,21	45,50	43,69
American Water Works and Electric	54,07	49,93	26,37	24,80
Associated Gas and Electric	104,14	105,25	47,79	49,04
Electric Power and Light	75,05	80,05	37,57	41,17
National Power and Light	80,38	77,43	36,35	36,34
Standard Gas and Electric	172,41	159,07	76,10	74,09

In de beide laatste decennia zijn door fusie en oprichting van speciale controlemaatschappijen eenige buitengewoon machtige groepen in de Ver. Staten ontstaan, een concentratieproces, dat in den herfst van 1929 door de beurscrisis en de gevolgen van de depressie voor de eerste maal een gevoeligen terugslag heeft ondervonden. Een van de groepen, die ook nog in 1931 haar expansie hebben voorgezet, was het Insull-System, wiens leiders, de gebroeders Samuel en Martin J. Insull, steeds weder in woord en daad als verdedigers van het systeem van controlemaatschappijen optraden. Thans verkeert, zooals bekend, het Insull-concern in buitengewoon groote financiële moeilijkheden. Het gaat hierbij niet om een of ander electriciteitsconcern van de Ver. Staten, veel-er om een groep, die de geheele electriciteitsvoorziening van het Midden-Westen monopolistisch beheerscht, miljoenen menschen van electriciteit, gas en water voorziet en jaarlijks 8—9 milliard KWU. verkoopt.

Samuel Insull werkte in 1881 samen met Thomas A. Edison, werd in 1889 vice-president van de Edison General Electric Co. en deed in 1892 zijn intrede in den Raad van Beheer van de General Electric Co. als vice-president. Kort daarna trok hij zich uit de electro-technische industrie terug, teneinde zich aan de opwekking en distributie van electriciteit te wijden. Hij werd president van de Chicago Edison Co., waaruit later door fusie de Commonwealth Edison Co., op twee na de grootste electriciteitsmaatschappij van de Ver. Staten ontstond.

De opwekking en het betrekken van stroom van deze onderneming bedroeg in 1930 4.6 milliard KWU. Thans behooren tot het Insull concern ook nog de Public Service Co. of Northern Illinois, de Middle West Utilities Co., de Western United Corp. en de Peoples Gas, Light & Coke Co. Deze ondernemingen zijn slechts ten deele distributiemaatschappijen; daar-

naast bovendien controlemaatschappijen, die harerzijds een groot aantal distributiemaatschappijen controleren. Aan het hoofd van deze groep staan twee controlemaatschappijen, de Corporation Securities Co. of Chicago en de Insull Utility Investments Inc. De bedrijfsleiding van de talrijke dochtermaatschappijen berustte over het algemeen bij de Insull Son Co.

De expansie van deze groep eischte enorme kapitalen. Alleen in 1931 werd voor niet minder dan \$ 300 miljoen aan nieuw kapitaal opgenomen. Bij de Commonwealth Edison Co. moest bijv. een kapitaalbehoefte van \$ 105 miljoen worden gedekt, waarvan nauwelijks \$ 52 miljoen voor converteeringsdoeleinden werden gebezigd. \$ 20 miljoen van het genoemde bedrag kwam voor rekening van goud-obligaties, die einde Juli 1932 vervallen. Het totale bedrag van de niet gefundeerde verplichtingen van de controle- en dochtermaatschappijen bedraagt thans \$ 650 miljoen. Ook voor dit concern geldt echter, hetgeen reeds in het begin werd gezegd: de inkomsten en uitgaven van het bedrijf van de eigenlijke Public Utilities Companies vertoonen geenszins een ongunstig beeld. Zoo daalde bijv. de bruto-winst van de Commonwealth Edison Co. van 1930/31 van \$ 84.00 tot 80.55 miljoen, de netto-winst echter slechts van \$ 16.40 tot 16.32 miljoen. Ook in het afgelopen jaar kon nog een overschot, ten bedrage van \$ 4.25 miljoen, aan het surplus worden toegevoegd.

Al zijn de moeilijkheden bij het Insull concern ook groter dan bij eenige andere groep, zoo staat dit concern ten opzichte van de effectenverliezen en de noodzakelijkheid van een ingrijpende reorganisatie geenszins alleen. Eenige van de belangrijkste soortgelijke gevallen zij hier in het kort vermeld.

De Hydro-Electric Securities Corp., een Canadeesch-Amerikaansche controlemaatschappij, die aanvankelijk tot de Löwenstein groep behoorde, heeft het eerst een sterke kapitaalreductie in overeenstemming met de waardevermindering van haar deelnemingen doorgevoerd en wel van \$ 54.19 tot 17.64 miljoen. De Electric Securities Corp., een controlemaatschappij, die door de General Electric Co. wordt beheerscht, was genoodzaakt haar aandeelenkapitaal van \$ 42.50 tot 23.75 miljoen te verlagen, nadat zij ongeveer een jaar geleden haar kapitaal nog aanzienlijk had verhoogd. Bij de Electric Bond and Share Co., die tot 1924 door de General Electric werd gecontroleerd en ook thans nog tot deze maatschappij in nauwe relatie staat, daalde het balanstotaal in den loop van het jaar 1931 van \$ 1.002.67 tot 553.58 miljoen, in hoofdzaak als gevolg van de waardevermindering van de deelnemingen van \$ 904.09 tot \$ 462.71 miljoen. Op de passiefzijde van de balans daalde het surplus van \$ 708.62 tot \$ 248.00 miljoen. Het kapitaal zal eerlang in een nog niet bekende mate worden gereduceerd. De Electric Bond and Share oefent in de eerste plaats controle uit over een reeks groote Amerikaanse electriciteitsmaatschappijen, in de tweede plaats over de American and Foreign Power Co., een groot aantal belangrijke electriciteitsmaatschappijen in Midden- en Zuid-Amerika, Britsch-Indië, China en Roemenië. Ook de verliezen van de United Corp. op haar effectenportefeuille zijn buitengewoon groot. Deze maatschappij werd in 1929 met medewerking van het bankierskantoor J. P. Morgan & Co. opgericht en bezit belangrijke deelnemingen in eenige electriciteitsconcerns in het Noord-Westen van de Ver. Staten. Terwijl de koopprijs van de verworven aandelen \$ 592.8 miljoen bedraagt, is de beurswaarde van deze pakketten einde 1931 tot \$ 269.4 en inmiddels tot een nog lager niveau gedaald. Kort geleden achtte de grootste electriciteitsmaatschappij van de Ver. Staten, de Niagara Hudson Power Corp., die zoowel distributie- als controlemaatschappij is, een groote kapitaalreductie nood-

zakelijk. Bij deze maatschappij werden de tot dusverre bestaande 27.77 miljoen aandelen à \$10 dezer dagen in 9.26 miljoen aandelen à \$15 veranderd, hetgeen een kapitaalreductie van \$ 271.71 tot \$ 138.86 miljoen beteekent.

De crisis, waarin thans talrijke Amerikaanse controlemaatschappijen verkeerden, moet niet alleen aan de genoemde effectenverliezen worden toegeschreven, maar veeleer daaraan, dat deze maatschappijen in den laatsten tijd niet meer in staat waren, die functies, die haar tot dusverre recht van bestaan gaven, nog verder te verrichten. Naar buiten komt de veranderende positie daarin tot uiting, dat groote fusieplannen, die twee jaren geleden werden voorbereid, tot dusverre onvoltooid zijn blijven liggen. Voor een groot deel is ook de financiering van de electriciteitsmaatschappijen door middel van controlemaatschappijen tot staan gekomen. Dientengevolge werd in de Ver. Staten reeds vóór het bekend worden van de thans aan het licht getreden effectenverliezen de vraag geopperd, of de controlemaatschappijen onder de thans gewijzigde omstandigheden nog recht van bestaan bezitten. De Heer H. M. Cameron, financieel redacteur van de *Electrical World*, heeft onlangs de meening geuit, dat er een tendens bestaat om het zwaartepunt van de leiding weder van de controlemaatschappijen naar de distributiemaatschappijen terug te brengen. Volgens hem worden echter niet alle groote trusts door deze ontwikkeling getroffen. Bij de meesten zal een zekere decentralisatie doelmatig blijken te zijn, doch zij zullen ongetwijfeld zonder groote veranderingen uit de huidige crisis te voorschijn komen. Andere maatschappijen zullen waarschijnlijk uit controlemaatschappijen in een soort beleggingsmaatschappijen overgaan, welke van de gewone beleggingsmaatschappijen slechts in zooverre zullen verschillen, dat zij met de maatschappijen, welke effecten zij houden, in ietwat nauwere relatie staan. Voorts dient er rekening mede te worden gehouden, dat de kapitaalbehoefte in de eerstvolgende jaren nauwelijks bij die van den laatsten tijd ten achter zal blijven (deze bedroeg de laatste twee jaren rond \$1½ milliard per jaar); ook in de toekomst zal de electriciteitsindustrie zich verder ontwikkelen, oudere bedrijven zullen door moderne, goedkoopere werkende bedrijven moeten worden vervangen, en op vele belangrijke gebieden, zooals bijv. bij de electricificatie van de spoorwegen, de aanwending van electriciteit in huishoudingen enz. is nog buitengewoon veel te bereiken. De controlemaatschappijen, die deze ontwikkeling in voldoende mate kunnen doorvoeren, zullen niet alleen haar tegenwoordige controlepositie behouden, doch waarschijnlijk zelfs nog verder kunnen uitbreiden.

Op het oogenblik wordt in de Ver. Staten een diepgaand onderzoek ingesteld naar de expansie- en de financieringsmethoden van de groote controlemaatschappijen. Eenige resultaten van deze onderzoekingen hebben de bij het publiek reeds heersche ongerustheid nog vergroot. Bij den toekomstigen gang van zaken zal men ook rekening moeten houden met het feit, hoe de openbare meening op de resultaten van de enquête reageert. Waarschijnlijk zal het publiek in de toekomst ook bij de Public Utility maatschappijen en vooral bij haar controlemaatschappijen grootere waarborgen eischen dan tot dusverre het geval was; het is mogelijk, dat met het oog op een dergelijke ontwikkeling ook de tot dusver verwaarloosde junior securities evenals de mortgage bonds en de debentures op zulke goede onderpanden zullen worden gebaseerd, dat zij op het publiek weder een grootere aantrekkingskracht zullen gaan uitoefenen.

Voor de naaste toekomst moet zonder twijfel rekening worden gehouden met een groote reorganisatie van het systeem van controlemaatschappijen in de Amerikaanse electriciteitsindustrie. Het is echter

niet juist te veronderstellen, dat de concentratietenden thans plaats zal maken voor een teruggaande ontwikkeling op groote schaal; veeleer moet worden aangenomen, dat het thans beginnende zuiveringsproces slechts ongezonde, slecht gefundeerde constructies zal opruimen.

AANTEKENINGEN.

Het bankwezen in de verschillende landen van de wereld.

Het ontbreken van een verzamelwerk, dat in één enkel deel een gedetailleerde wetenschappelijke verhandeling van de ontwikkeling van de handelsbanken der geheele wereld gaf, was tot dusverre een betreurenswaardige leemte in de moderne financiële literatuur. Weliswaar is enkele jaren geleden een verzamelwerk over het bankwezen in een groot aantal landen verschenen („Foreign Banking Systems”, uitgegeven door H. Parker Willis en B. H. Beckhart), maar hierin zijn alleen de bankstelsels als zoodanig behandeld en is niet gestreefd naar een vergelijking tusschen de verschillende bankstelsels. Hierin is thans voorzien door den economischen voorlichtingsdienst van den Volkenbond, die onlangs een „Memorandum sur les Banques commerciales” het licht heeft doen zien, dat een studie over een dertigtal bankstelsels bevat.¹⁾ Het werk zal worden aangevuld en regelmatig bijgehouden.

Sedert eenige jaren verschijnen de beschikbare gegevens over de deposito's van de handelsbanken der verschillende landen regelmatig in verschillende publicaties van den Volkenbond, inzonderheid in de „Annuaire statistique”; voortaan zullen zij in het Bulletin Mensuel de Statistique worden opgenomen. Intusschen zijn de cijfers van de volgende posten niet minder belangrijk, de beleeningen en disconto's, de beleggingen, de kasreserves, het kapitaal, de winsten en verliezen, de verdeling van de winsten, enz.

Waar de samenstelling der balansen en winst- en verliesrekeningen van de landen onderling verschilt, ook vaak die van de banken van één en hetzelfde land, zoowel wat betreft den vorm als het aantal posten, is iedere rechtstreeksche vergelijking van de bankstatistieken van de verschillende landen in haar oorspronkelijken vorm buitengewoon moeilijk. Ten einde deze vergelijking te vergemakkelijken, is in de genoemde studie een uniforme opstelling voor een balans en winst- en verliesrekening gemaakt en getracht aan de hand daarvan de statistieken van de verschillende landen zooveel mogelijk in het onderhavige boek te bewerken.

Het boek begint met een algemeene inleiding, dat een weergave bevat van de voornaamste kenmerken van de werkzaamheid der handelsbanken na den oorlog tot den aanvang der huidige crisis. Waar mogelijk, werden ter vergelijking de gegevens over het laatste jaar vóór den oorlog bijgevoegd.

Na de inleiding volgt één reeks hoofdstukken, die o.m. de geschiedkundige ontwikkeling, de organisatie en de voornaamste kenmerken van het bankwezen in elk land afzonderlijk behandelen. De belangrijkste van kracht zijnde bepalingen van de bankwetgevingen zijn eveneens opgenomen. Dit onderdeel vormt een buitengewoon nuttige bron voor de gegevens omtrent de werkzaamheid van het bankwezen in de verschillende landen.

Volgens de cijfers van het actief en van de bankdeposito's per hoofd der bevolking (waaronder begrepen het actief en de inlagen bij de spaarbanken) was de ontwikkeling van het bankwezen in Zwitserland, de Ver. Staten, Groot-Brittannië, de Dominions en

¹⁾ Memorandum sur les Banques Commerciales 1913—1929. (Genève, 1931. Société des Nations. Prijs Zw. Frs. 15).

de Scandinavische landen kwantitatief het grootst, zooals uit de volgende tabel blijkt:

Landen	Handelsbanken		Deposito's	Totale deposito's (b + c)
	Totale activa	Deposito's	van andere crédiet- instellingen	
	(a)	(b)	(c)	(d)
Zwitserland	800	580	134	714
Ver. Staten	495	351	87	438
Canada	357	229 ¹⁾	21	250 ¹⁾
Groot-Brittannië:				
Schotland	310	250	53 ³⁾	292 ³⁾
Engeland en Wales	279 ²⁾	238 ²⁾		
Australië	270 ⁴⁾	229 ⁴⁾	204 ⁵⁾	433 ⁵⁾
Ierland	242	205	7 ⁶⁾	212 ⁶⁾
Zweden	236	153	139	292
Denemarken	222	152	161	313
Nieuw-Zeeland	221 ⁴⁾	196 ⁴⁾	192	388
Argentinië	200	150	8	158
Zuid-Afrika:				
blanke bevolking .	186 ⁴⁾	171 ⁴⁾	35	206
totale bevolking .	41 ⁴⁾	38 ⁴⁾	8	46
Nederland	177 ⁷⁾	114 ⁷⁾	61	175 ⁷⁾
Noorwegen	167 ⁸⁾	101 ⁸⁾	212	313
België	131	102	30	132
Duitschland	99 ⁹⁾	62 ⁹⁾	60	122
Hongarije	90	57	10	67
Tsjecho-Slowakije .	83	53	81	134
Finland	82	56	38	94
Frankrijk	71 ¹⁰⁾	60 ¹⁰⁾	30 ¹¹⁾	90 ¹¹⁾
Oostenrijk	64	57	38	95
Italië	53	41	35	76
Chili	(79)	37	15	52
Griekenland	43	26	2	28
Brazilië	34	17	—	17
Roemenië	29	18	1	19
Joego-Slavië	22	17	4	21
Peru	17	11	—	11
Columbia	17	8	—	8
Polen	14 ¹²⁾	5 ¹²⁾	4	9
Mexico	13	7	—	7

¹⁾ Uitgezonderd de deposito's van buitenlandsche filialen. Houdt men hiermede rekening, dan worden de cijfers onder (b) en (d) resp. 273 en 294. ²⁾ Incl. de particuliere banken; excl. de Britsche overzeesche banken en de Engelsche filialen van buitenlandsche banken. ³⁾ Disconto-huizen, spaarbanken, inclusief die van Noord-Ierland. ⁴⁾ Excl. de balansposten van kantoren in het buitenland. ⁵⁾ Incl. alle deposito's bij de „Commonwealth Bank”, die eigenlijk geen circulatiebank is. ⁶⁾ Incl. de spaarbanken in den Vrijstaat. ⁷⁾ Schatting, gebaseerd op de veronderstelling, dat de voornaamste banken 60 pCt. van alle bankzaken doen. ⁸⁾ Excl. de publiekrechtelijke banken of de banken in liquidatie. ⁹⁾ Schatting voor alle handelsbanken (de „Staats- und Landesbanken” inbegrepen) gebaseerd op de laatste officiële publicatie voor 1929. ¹⁰⁾ Schatting, gebaseerd op de veronderstelling, dat de voornaamste banken 75 pCt. van alle bankzaken doen. ¹¹⁾ Alleen spaarbanken; de „banques d'affaires” zijn begrepen onder (a) en (b). ¹²⁾ Met uitzondering van de posten, die de speciale crediettransacties van twee banken, die aan den Staat behooren, vertegenwoordigen.

In eenige andere landen, waar de kapitaalmarkt buitengewoon ontwikkeld is, zooals Frankrijk, Nederland en België, zijn de verschillende wijzen van geldbelegging van invloed op den omvang van de bankdeposito's.

De neiging tot concentratie door fusie van de handelsbanken, en door uitbreiding van het filialenstelsel, die men in de meeste landen sedert den oorlog opmerkt, wordt in bijzonderheden nagegaan. De mate van concentratie is, gemeten naar de verhouding tusschen het aantal inwoners en het aantal handelsbanken, in Groot-Brittannië en eenige Dominions het grootst. De Ver. Staten daarentegen, waar de wetgever voor de oprichting van bankfilialen beperkende bepalingen heeft vastgesteld, bezitten meer handelsbanken dan enig ander land, ten opzichte van het aantal inwoners. De neiging tot fusie wordt evenwel ook in de Ver. Staten in den laatsten tijd grooter.

De algemeene kenmerken van de verschillende bankstelsels, vooral die van de beide belangrijkste

vormen, d.w.z. die van de industriële banken, die — inzonderheid vóór den oorlog — op het Europeesche vasteland het meest gebruikelijk was en die van de deposito-banken der Angel-Saksische landen, worden in een afzonderlijk hoofdstuk van de inleiding besproken. Men kwam tot de slotsom, dat de tegenstelling tusschen deze twee voornaamste bankstelsels, wat hun betrekkingen met de industrie betreft, minder scherp is dan vroeger als gevolg van de algemeene economische en financiële structuurveranderingen in de verschillende landen na den oorlog en als gevolg van de ontwikkeling van de financierings-, beleggings- en holdingmaatschappijen, die den schakel vormen tusschen de grootbanken en de industrie. De buitengewoon snelle ontwikkeling en de groote beteekenis van de publiekrechtelijke banken (d.w.z. van de credietinstellingen van of onder toezicht van den Staat of van andere publiekrechtelijke instanties), die alle bankzaken van deposito-banken en industriële banken verrichten, is wel één van de meest in het oog vallende gebeurtenissen van het na-oorlogsch bankbedrijf in verschillende landen van het Europeesch vasteland en vooral in Duitschland.

De belangrijkste verschillen in het bankwezen der verschillende landen en de laatste daarin aangebrachte wijzigingen worden door statistieken in een gespecificeerd overzicht van de samenstelling van de activa en het passiva aangetoond. Op deze studie volgt een vergelijking van de relatieve belangrijkheid van de kapitaalbronnen der verschillende stelsels. In meerdere landen is het kapitaal van de banken na den oorlog tengevolge van de inflatie afgenomen, terwijl alleen in België de bankkapitalen in verhouding tot de toeneming van de deposito's zijn gestegen. Bij gevolg is de gemiddelde verhouding tusschen het kapitaal en de reserves van de banken en haar verplichtingen sedert de vóóroorlogsche periode sterk gedaald; deze verandering openbaarde zich het sterkst daar, waar de banken zich vóór den oorlog in hoofdzaak met beleggingen en industriële transacties bezighielden.

Uit het onderzoek van de beweging van de deposito's, de credieten en de beleggingen, evenals van de veranderingen in de samenstelling dezer posten zijn eenige algemeene tendenzen naar voren te brengen. De deposito's en de credieten op langen termijn zijn bijna overal veel sneller gestegen dan de deposito's en de credieten op korten termijn, niet alleen sedert de onmiddellijk op den oorlog volgende inflatie, doch ook sedert 1913. Op deze wijze heeft tegelijkertijd een algemeene verschuiving van de deposito's en de credieten op korten termijn naar die op langeren termijn plaats gevonden. De daling van de verhouding tusschen de direct opvraagbare deposito's en de termijndeposito's gedurende de geheele na-oorlogsche periode viel samen met de daling van de groothandelsprijzen. Dit schijnt te wijzen op een verandering in den aard der transacties van de handelsbanken. Aan de oorzaken van dit verschijnsel en zijn gevolgen wordt een vrij uitvoerige beschouwing gewijd.

De samenstellers van deze interessante studie hebben eveneens de verhouding van de kasgelden tot de verplichtingen op korten termijn en tot de totale verplichtingen voor de verschillende bankstelsels bestudeerd. Het blijkt, dat er aanzienlijke verschillen bestaan bij de banken, wat de relatieve verhouding van de kasgelden tot dekking van de deposito's op korten termijn en de totale deposito's betreft. De kasgelden tot dekking van de deposito's op korten termijn variëerden einde 1929 tusschen 9 en 43 pCt., al naar gelang van het betreffende land, en die voor de totale deposito's van 2 tot 24 pCt. Over het algemeen hebben de landen, waar eigenlijk geen centrale bankinstelling bestaat en het geldstelsel dus bijgevolg het minst soepel is, naar verhouding de grootste kasvoorräden. De verhouding van de kasgelden tot de verplichtingen is in de meeste landen sedert 1913

of sedert de eerste jaren na den oorlog gedaald. Deze vermindering was inzonderheid bemerkbaar en algemeen in den loop van de laatste aan de huidige depressie voorafgaande jaren.

Uit de veranderingen in de verhouding van de onkosten en afschrijvingen ten opzichte van de bruto-winsten eenerzijds en die van de bruto- en netto-winsten ten opzichte van het bankkapitaal anderzijds zijn enkele interessante gevolgtrekkingen af te leiden. In alle landen, voor welke men de beschikking heeft over vergelijkbare cijfers van de vóóroorlogsjaren, met uitzondering van de Ver. Staten, is de verhouding van de onkosten ten opzichte van de gepubliceerde bruto-winsten in de na-oorlogsjaren aanzienlijk gestegen, terwijl die van de netto-winsten ten opzichte van de bruto-winsten is gedaald. De stijging van de onkosten moet in hoofdzaak worden toegeschreven aan de verhooging van de belastingen, terwijl het bruto-winstpercentage, dat door de salarissen en de algemeene exploitatiekosten wordt geabsorbeerd, eveneens in de meeste gevallen is gestegen. Als gevolg van de waardevermindering van de activa werden er gedurende de depressiejaren zware verliezen geleden. In sommige gevallen en in sommige jaren zijn de door de zwakstaande banken geleden verliezen zoo gestegen, dat zij de totale netto-winsten van het bankwezen van het betreffende land overtroffen.

Over het algemeen heeft de verhouding van de onkosten ten opzichte van de bruto-winsten in de verschillende landen haar hoogtepunt bereikt in het jaar, dat de inflatie het grootst was, of in het onmiddellijk daarop volgende jaar. Naarmate het geldwezen meer in evenwicht kwam, vertoont dit percentage een neiging om te dalen, als gevolg van de rationalisatie in de interne organisatie der banken.

De snelle stijging van de onkosten sedert 1913, zoowel ten opzichte van de netto- als van de bruto-winsten, heeft het rendement van het bankkapitaal echter niet aangetast. Dit vindt zijn verklaring in de algemeene, enorme daling van de eigen middelen, van de banken ten opzichte van hare verplichtingen, een feit, waarop reeds werd gewezen. De verhouding van de bruto-winsten ten opzichte van het geheele kapitaal en de open reserves is niet alleen sedert de vóóroorlogsche periode in alle landen gestegen, doch ook de verhouding van de netto-winsten ten opzichte van dit totaal was in de meeste gevallen in den loop van de onmiddellijk aan de huidige depressie voorafgaande jaren veel grooter dan in 1913. In de weinige landen, die op dezen regel een uitzondering vormen, was de relatieve daling van de netto-winsten inderdaad van geringe beteekenis.

ONTVANGEN BOEKEN.

Theoretische beschouwingen betreffende de credit- en kapitaalvoorziening door banken aan de industrie door Mr. B. K. Spanjaard. (Delft 1931; N.V. Technische Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr.).

Deze studie geeft een theoretische analyse van de verhouding tusschen banken en industrie. Volgens den schrijver is niet het inslaan van nieuwe wegen, maar de verbetering en uitbreiding van de bestaande wenschelijk. De vooruitzichten op meer effectieve samenwerking zijn goed te noemen, mits beide partijen zich bewust blijven van het verschil tusschen een niet of niet meer levensvatbaar bedrijf en een onvolmaakte creditorganisatie.

Het vraagstuk der goud-clausule in Nederland door Dr. Ph. B. Libourel, notaris en advocaat te Delft. (Den Haag 1932; N.V. Boekhandel en Uitgevers Mij. v/h. W. P. van Stockum & Zoon).

De schrijver bespreekt achtereenvolgens de rechtsgeldigheid van een goudclausule, de goudclausule in verband met het hypotheekrecht en de al of niet wenschelijkheid van goudclausules, waarvan hij de schadelijke gevolgen in het licht stelt.

Geschiedenis van de handelspolitieke betrekkingen tusschen Nederland en Engeland in de negentiende eeuw (1814—1872) door Dr. Aug. de Vries. Economisch- en Sociaal-Historische Onderzoekingen onder redactie van Prof. Mr. N. W. Posthumus, derde deel. ('s-Gravenhage 1931; Martinus Nijhoff. Prijs f 4.80, geb. f 6.—).

Een interessante studie over de handelspolitieke betrekkingen van Nederland en Engeland. Door de vereeniging met België gedwongen, ging Nederland in 1816 een meer protectionistische politiek voeren, die echter gunstig afstak bij die van andere landen. Eerst in 1872 waren in beide landen vrijhandelstaten geworden. De schrijver bespreekt eveneens uitvoerig de betrekkingen van Engeland met Ned.-Indië.

De wereldmalaise en het zilveren noodanker door H. Dunlop. (Brummen z.j.; N.V. Electricische Drukkerij W. Somer & Zoon. Prijs f 0.50).

De schrijver wil aantoonen, dat de huidige crisis in hoofdzaak, naast de overbekende andere oorzaken te wegegebracht is door de hernieuwde ontmuntning van het zilver in Voor-Indië en het verkoopen van enorme hoeveelheden ontmunt zilver.

Hegel door Ir. W. F. Staargaard. (Batavia z.j.; G. Kolff & Co.).

Rede gehouden in de Rechtschool te Batavia naar aanleiding van den 100sten wederkeer van Hegels' sterf dag op 14 Nov. 1831.

De Metaalbond, werkgeversvakbond in de metaalnijverheid door Mr. H. A. de Bruyn Kops. (Amsterdam 1931; Metaalbond).

Schets van zijn ontstaan en zijn werkzaamheid Maart 1919—September 1931.

Verslag van de werkzaamheden der Rijkscommissie van advies voor de Gemeentefinanciën over het jaar 1930. ('s-Gravenhage 1931; Algemeene Landsdrukkerij).

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	Februari 1932		Februari 1931	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen.	2.042	—	1.833	—
Rekeningen op ult ^o .	188.389	—	170.735	—
Bijschrijvingen	2.660.998	497.323	2.313.744	461.222
a. Stortingen	1.033.362	105.001	932.129	103.201
b. Overschrijvingen.				
1. van and. rek. ¹⁾	1.627.500	357.104	1.381.513	329.958
2. van Ned. Bank.	136	35.163	182	28.009
c. And. onderwerpen	—	55	—	51
Afschrijvingen	1.793.152	496.252	1.538.001	468.532
a. Chèques	338.093	82.229	314.375	75.735
b. Overschrijvingen				
1. op andere rek. ²⁾	1.433.911	357.104	1.207.251	329.958
2. naar Ned. Bank	959	56.859	950	61.782
c. And. onderwerpen	20.189	60	15.435	57
Tegoed op ult ^o	—	147.226	—	109.492
Beleggingen	—	102.724	—	87.913

¹⁾ Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 3.971 met f 548 Febr. 1932 en 4.345 met f 662 Febr. 1931.

²⁾ Idem naar het buitenland 28.854 met f 2.488 Febr. 1932 en 26.007 met f 2.676 Febr. 1931.

OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN HET STAATSBEDRIJF DER P.T.T. MAART 1932.

Omschrijving	Werkelijke opbrengst Febr. 1932	Meer of minder dan	
		Mrt. 1931	Begroting
Posterijen	f 3.222.679	— f 220.661	— f 297.621
Telegrafie	„ 382.785	— „ 96.730	— „ 85.335
Telefonie	„ 2.006.153	+ „ 10.531	— „ 79.947
Postcheque- en Girodienst	„ 285.139	— „ 5.705	— „ 34.761
Totalen	f 5.896.756	— f 312.565	— f 497.064

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANK DISCONTO'S.

N.d.	(Disc. Wissels. 2 1/2 19 Apr.'32	Lissabon 6 1/2 4 Apr.'32
Bk.	Bel. Binn. Eff. 3 1/2 19 Apr.'32	Londen 3 21 Apr.'32
	Vrsch. in R.C. 3 1/2 19 Apr.'32	Madrid 6 1/2 8 Juli '32
	Athene 1120 Febr.'32	N.-York F.R.B. 3 25 Febr.'32
	Batavia 4 1/2 10 Mrt.'30	Oslo 5 3 Mrt.'32
	Belgrado 7 1/2 20 Juli '31	Parijs 2 1/2 9 Oct.'31
	Berlijn 5 1/2 8 Apr.'32	Praag 5 11 Apr.'32
	Boekarest 7 3 Mrt.'32	Pretoria 6 13 Nov.'31
	Brussel 3 1/2 13 Jan.'32	Rome 6 20 Mrt.'32
	Budapest 6 16 Apr.'32	Stockholm .. 5 3 Mrt.'32
	Calcutta 6 25 Febr.'32	Tokio 5.84 12 Mrt.'32
	Dantzig 5 24 Nov.'31	Weenen 7 17 Mrt.'32
	Helsingfors 6 1/2 19 Apr.'32	Warschau... 7 1/2 3 Oct.'30
	Kopenhagen 5 11 Mrt.'32	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan.'31

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	23 Apr.	18/23 Apr.	11/16 Apr.	4/9 Apr.	20/25 Apr.	21/26 Apr.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	13/16	13/16-1/4	13/16-1/4	3/4-1/8	11/2-11/16	29/16-7/8	31/8-3/16
Prolong.	1	3/4-1	1	1	11/4-2	31/4-3/4	21/4-3/4
Londen Daggeld...	1 1/2-2	1 1/4-2 1/4	1-2 1/2	1 1/4-2 1/2	1 1/2-2	1 1/2-2 1/2	1 1/4-2
Partic. disc.	2	2-1/4	2 1/2-1/2	2 1/2-1/2	2 1/2	2 1/2-1/2	4 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	5 1/8-6 3/8	5 1/4-6 1/2	5 1/4-6 1/2	6-7 1/2	3 1/4-6	2 1/2-5	-
Maandgeld	5 1/2-6 1/2	5 1/2-6 1/2	5-1/8	6 1/2-7 1/2	-	-	-
Part. disc.	5	5	5 1/4	5 1/4-1/2	4 5/8	4 5/8	2 1/8-1/2
Waren-wchsel.	5-1/4	5-1/4	4 1/2	6-1/4	4 7/8-5 1/4	4 5/8-3/4	-
New York Daggeld	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	1 1/2-3/4	3 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	1	1-1/4	1 1/4-2	2 1/4	1 3/8-3/4	3 1/8	-

1) Koers van 22 Apr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
19 April 1932	2.46 13/16	9.36	58.60	9.73 3/4	34.60	99 3/8
20 " 1932	2.46 7/8	9.31	58.61	9.73 3/4	34.57 1/2	99 3/8
21 " 1932	2.46 7/8	9.30 1/2	58.62 1/2	9.74	34.60	99 3/8
22 " 1932	2.47 1/16	9.25 1/2	58.65	9.73 3/4	34.60	99 3/8
23 " 1932	2.47 1/16	9.24 1/2	58.67 1/2	9.73	34.65	99 3/8
25 " 1932	2.46 7/8	9.17	58.64	9.72 1/2	34.60	99 3/8
Laagsted.w.1)	2.4667 1/2	9.15	58.50	9.72	34.52 1/2	99
Hoogste d.w.1)	2.4720	9.37 1/2	58.70	9.74 1/2	34.65	99 3/8
18 April 1932	2.46 13/16	9.36	58.56	9.74	34.60	99 3/8
11 April 1932	2.46 7/8	9.36	58.50	9.74 1/2	34.62 1/2	99 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747 1/2	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Madrid **)	Milaan **)
19 April 1932	48.—	35.25	7.31 1/2	1.49	12.70	19.37 1/2
20 " 1932	48.—	35.25	7.30	1.49	12.69 1/2	19.25
21 " 1932	47.97 1/2	35.25	7.31 1/2	1.48 1/2	12.69 1/2	19.27 1/2
22 " 1932	48.—	35.25	7.31	1.49	12.69 1/2	19.25
23 " 1932	47.95	35.25	7.31	1.48	—	—
25 " 1932	47.94	35.25	7.30	1.49	12.71	19.25
Laagsted.w.1)	47.90	34.90	7.27	1.45	12.62 1/2	19.—
Hoogste d.w.1)	48.—	35.25	7.35	1.52	12.75	19.50
18 April 1932	47.97 1/2	35.25	7.30	1.49	12.68	19.20
11 April 1932	48.07 1/2	35.25	7.33 1/2	1.49	12.71	18.77 1/2
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.37 1/2	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors 1)	Beunos- Aires 1)	Mon- treal 1)
19 April 1932	45.50	51.25	45.50	4.32 1/2	66	2.22 1/2
20 " 1932	45.75	51.—	45.—	4.30	—	2.22
21 " 1932	46.10	51.—	45.75	4.31	65	2.22 1/2
22 " 1932	45.60	50.75	45.75	4.31	65	2.22 1/2
23 " 1932	45.95	50.95	45.—	4.30	—	2.23.
25 " 1932	45.—	50.50	45.50	4.22	—	2.22
Laagste d.w.1)	44.75	50.—	44.80	4.20	65	2.20
Hoogste d.w.1)	46.25	51.25	46.—	4.35	66	2.25
18 April 1932	46.—	51.25	47.—	4.30	—	2.22
11 April 1932	48.30	51.25	48.50	4.32 1/2	64 1/2	2.23 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/4	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
19 April 1932	3,76 3/8	3,94 3/8	23,76	40,53
20 " 1932	3,76 3/8	3,94 3/8	23,76	40,53
21 " 1932	3,75 3/8	3,94 3/16	23,75	40,50
22 " 1932	3,74 1/8	3,93 7/8	23,77	40,47
23 " 1932	3,74 3/8	3,93 15/16	23,77 1/2	40,50
25 " 1932	3,67 3/16	3,94	23,76	40,51 1/2
27 April 1931	4,86 13/32	3,91	23,82	40,21 3/8
Muntpariteit	4,86	3,90 5/8	23,81 1/4	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings- eenheden	9 Apr. 1932	16 Apr. 1932	18/23 April '32 Laagste	23 Apr. 1932 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	300	300	280	320
Bangkok ..	Sh. p. tical	2/5	2/5	2/5	2/5
Budapest ...	Pen. p. £	20 1/2	20 1/2	20	21
Buenos Aires	d. p. \$	36 3/4	36 3/4	36	36 3/4
Calcutte ...	Sh. p. rup.	1,6 1/16	1,6 1/16	1,5 29/32	1,6 3/32
Constantin ..	Piast. p. £	780	775	770	775
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3	1/3 1/8	1/2 1/2	1/3 3/4
Kobe	Sh. p. yen	1/9	1/9 3/8	1/8 3/4	1/9 1/2
Lissabon ...	Escu. p. £	109 3/4	109 3/4	109 3/4	110 3/4
Mexico	\$ per £	11.50	11.25	11.—	11.50
Montevideo .	d. per £	29	29	28	30
Montreal ...	\$ per £	4.19 1/2	4.19	4.15 1/2	4.22
Riod. Janeiro	d. per Mil.	4 1/8	4 1/8	4 1/8	4 1/8
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/7 31/32	1/8 1/8	1/7 1/2	1/8 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/3 58/64	2/3 13/16	2/3 5/8	2/3 1/8
Valparaiso 1).	\$ per £	31.50	31.55	31.55	31.55
Warschau ...	Zl. p. £	33 3/4	33 3/4	33	34 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

19 April 1932..	Londen 1)	N.York 2)	19 April 1932....	Londen
20 " 1932..	16 3/16	28 1/8	20 " 1932....	109 3/8
21 " 1932..	16 3/8	28 1/8	21 " 1932....	110.—
22 " 1932..	16 13/16	28 3/8	22 " 1932....	109 1/8
23 " 1932..	17	28 3/8	23 " 1932....	110 1/8
25 " 1932..	16 7/8	28	25 " 1932....	110 3/8
27 April 1931..	13 3/8	28 3/4	27 April 1931....	84 10/16
27 Juli 1914..	24 15/16	59	27 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 April 1932	23 April 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 43.475.195,41	f 50.999.203,25
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 192.811,81	" 123.932,10
Voor schotten op ultimo. Maart 1932		
a.d. gcm. verstr. op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 3.146.088,86	" 3.146.088,86
Voor schotten aan Ned.-Indië.....	" 180.907.330,66	" 184.703.204,72
Id. aan Suriname.....	" 11.614.196,39	" 11.712.669,70
Id. aan Curaçao.....	" 8.040.282,55	" 7.907.623,55
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 6.000.000,—	" 6.000.000,—
Saldo der postre k. v. Rijkscomptabelen	" 25.679.186,70	" 24.701.140,84
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	" 1.445.423,56	" 905.740,08
Id. op andere Staatsbedrijven 1)	" 21.758.541,14	" 21.428.976,48
Kasgeldleeningen aan gemeenten	" 65.803.132,70	" 66.689.632,70

Vereischtingen.	16 April 1932	23 April 1932
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 181.186.000,—	f 181.186.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 262.820.000,—	" 262.520.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.872.592,50	" 1.860.740,50
Schuld op ultimo Maart 1932 aan de gemeenten wegens voor haar door de Rijksadm. geheven gem. ink.-belast. en opc. op de Rijksink.bel.	" 12.124.354,30	" 12.124.354,30
Schuld op ultimo Maart 1932 aan de gemeenten weg. aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Schuld a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 63.359.334,98	" 71.963.360,95
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 536.109,82	" 511.109,82
Id. aan diverse instellingen 1)	" 31.761.563,93	" 32.274.815,88

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	16 April 1932	23 April 1932
Saldo bij de Javasche Bank.....	—	—
Vereischtingen:		
Voor schot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 180.924.000,—	f 184.703.000,—
Schatkistpromessen.....	" 13.285.000,—	" 15.485.000,—
Schatkistbiljetten.....	" 25.520.000,—	" 25.520.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 3.005.000,—	" 2.994.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 6.894.000,—	" 6.894.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.105.000,—	" 1.147.000,—
Voor schot van de Javasche Bank....	" 20.021.000,—	" 16.412.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 April 1932.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 39,397.104,93 Bijbnk. „ 2.909.218,62 Ag. sch. „ 11.084.751,09	f	53.391.074,64	
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„		—	
Idem eigen portef.	f 88.572.287,—		—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„		88.572.287,—	
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 31.139.833,18 Bijbnk. „ 8.327.699,18 Ag. sch. „ 62.156.082,69	f	101.623.615,05	
Op Effecten	f 100.755.548,71		—	
Op Goederen en Spec.	„ 868.066,34		101.623.615,05	
Voorschotten a. h. Rijk	„		—	
Munt en Muntmateriaal			—	
Munt, Goud	f 160.691.015,—		—	
Muntmat., Goud	„ 805.651.314,79		—	
	f 906.342.329,79		—	
Munt, Zilver, enz.	„ 25.137.634,61		—	
Muntmat., Zilver	„		—	
	„		931.479.964,40 ¹⁾	
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„		21.409.385,83	
Gebouwen en Meub. der Bank	„		5.000.000,—	
Diverse rekeningen	„		30.688.108,30	
	f		1.232.164.435,22	
		Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—		—	
Reservefonds	„ 7.563.205,59		—	
Bijzondere reserve	„ 8.000.000,—		—	
Pensioenfonds	„ 7.781.319,—		—	
Bankbiljetten in omloop	„ 982.044.135,—		—	
Bankassigatiën in omloop	„ 72.469,49		—	
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 44.454.311,19		—	
saldo's: Anderen	„ 151.769.087,91		—	
	„		196.487.182,15	
Diverse rekeningen	„		10.216.123,99	
	f		1.232.164.435,22	
Beschikbaar metaalsaldo	f 460.136.193,27		—	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„		1.150.340.480,—	

¹⁾ Waarvan in het buitenland f 104.686.052,18.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
25 April '32	100691	805.851	982.044	196.560	460.136	80
18 „ '32	99.691	800.879	973.687	196.318	457.449	79
11 „ '32	98.691	793.202	976.931	180.843	453.128	79
4 „ '32	97.691	788.071	996.022	163.686	446.440	78
28 Mrt. '32	97.690	781.709	983.321	185.800	436.347	77
21 „ '32	97.690	778.463	966.922	192.766	437.426	78
27 April '31	88.482	361.494	838.150	33.211	136.480	55½
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
25 April 1932	53.391	—	101.624	88.572	30.688
18 „ 1932	54.315	—	97.958	84.410	34.756
11 „ 1932	54.317	—	94.815	84.410	34.557
4 „ 1932	58.828	—	96.678	84.410	35.893
28 Mrt. 1932	62.112	—	97.235	84.410	42.010
21 „ 1932	63.113	—	94.642	84.349	36.778
27 April 1931	45.001	—	88.142	220.893	55.370
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 4 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.**SURINAAMSCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
2 April 1932..	884	1.323	648	928	805
26 Mrt. 1932..	885	1.077	857	933	769
19 „ 1932..	884	1.118	863	938	775
12 „ 1932..	885	1.184	878	941	801
4 April 1931..	853	1.374	442	837	483
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitp. der activa.**JAVASCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
23 Apr. 1932	148.700	—	223.000	30.700	47.220
16 „ 1932	149.400	—	227.100	30.900	46.200
9 „ 1932	151.500	—	230.400	32.000	46.540
19 Mrt. 1932	107.622	45.943	227.208	32.651	49.621
12 „ 1932	107.624	47.249	231.053	33.770	48.944
5 „ 1932	112.588	47.003	229.410	37.258	52.924
27 Feb. 1932	112.436	46.156	225.395	34.472	54.645
25 Apr. 1931	114.749	47.586	242.065	40.901	49.148
26 Apr. 1930	138.952	30.350	269.381	52.207	40.667
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
23 Apr. 1932	—	104.500	—	***	59
16 „ 1932	—	108.500	—	***	58
9 „ 1932	—	111.400	—	***	58
19 Mrt. 1932	8.706	28.097	41.115	23.274	59
12 „ 1932	8.864	27.990	45.422	23.897	58
5 „ 1932	8.989	27.456	45.871	21.908	60
27 Feb. 1932	8.945	26.998	46.915	21.884	61
25 Apr. 1931	8.971	28.880	37.737	28.527	57
26 Apr. 1930	8.916	36.647	55.249	29.552	53
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.**BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
20 April 1932	121.430	354.271	41.544	11.198	23.283
13 „ 1932	121.449	356.753	39.055	11.267	34.834
6 „ 1932	121.437	359.792	36.016	12.164	40.910
30 Mrt. 1932	121.432	360.529	35.278	11.725	51.087
23 „ 1932	121.410	358.836	36.971	11.273	48.644
16 „ 1932	121.461	353.714	42.091	11.380	38.797
22 April 1931	146.740	348.444	57.420	5.982	26.500
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
20 Apr. '32	57.606	9.149	72.840	34.585	42.158	369/32
13 „ '32	55.386	12.259	78.447	32.824	39.696	329/32
6 „ '32	51.111	9.993	79.542	33.644	36.646	291/1e
30 Mrt. '32	35.696	27.231	54.566	34.381	35.903	3029/32
23 „ '32	37.616	16.439	73.449	32.970	37.574	329/32
16 „ '32	40.296	9.477	73.054	32.433	42.747	379/32
22 Apr. '31	30.950	13.865	54.785	35.403	58.295	56
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**BANK VAN FRANKRIJK.**

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
15 Apr. '32	77.065	1.070	4.408	11.837	8.144	2.808	3.200
8 „ '32	76.909	1.059	4.230	12.175	8.170	2.807	3.200
1 „ '32	76.786	1.049	4.348	11.931	8.184	2.858	3.200
25 Mrt. '32	76.832	1.032	3.849	13.604	8.784	2.716	3.200
17 Apr. '31	56.098	774	6.905	24.932	19.399	2.885	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
15 Apr. '32	6.881	2.219	81.827	87	3.057	24.659
8 „ '32	6.881	2.047	82.524	203	3.230	23.669
1 „ '32	6.881	2.520	83.438	19	3.319	23.151
25 Mrt. '32	6.881	2.047	81.782	168	3.358	24.962
17 Apr. '31	5.082	2.519	77.791	2.346	9.006	11.493
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Apr. 1932	786,3	73,5	128,0	3.022,6	99,1
7 " 1932	878,7	92,9	141,7	3.172,7	100,4
31 Mrt. 1932	878,7	80,5	141,8	3.258,5	289,9
23 " 1932	877,1	76,6	142,2	3.198,6	134,9
14 " 1932	876,9	77,6	141,7	3.264,3	200,2
15 Apr. 1931	2.344,8	207,6	114,2	1.550,9	148,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Apr. 1932	361,6	929,2	4.000,4	384,4	681,4
7 " 1932	361,5	855,5	4.085,7	370,3	674,3
31 Mrt. 1932	361,8	902,6	4.231,1	577,7	658,3
23 " 1932	361,8	824,5	4.005,9	491,5	711,4
14 " 1932	161,8	855,0	4.113,2	344,5	776,5
15 Apr. 1931	102,6	473,0	3.872,6	312,9	261,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Apr., 31, 23, 14 Mrt. '32 en 15 Apr. '31 resp. 25; 21; 16; 23; 19; 44 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. d. d. Staat voor getrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in enwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
21 Apr. 1932	2521	—	—	935	58	288	3.645	26	201
14 " 1932	2521	—	—	946	63	288	3.671	31	185
7 " 1932	2520	—	—	956	64	288	3.680	70	144
31 Mrt. 1932	2514	—	—	965	74	288	3.664	126	119
23 " 1932	2512	—	—	966	62	288	3.601	179	116
23 Apr. 1931	1445	900	—	735	31	292	3.201	21	194

¹⁾ 1931.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
13 Apr. '32	3.018,3	2.234,8	214,7	628,6	51,8
6 " '32	3.032,2	2.225,1	212,5	635,3	57,9
30 Mrt. '32	3.107,8	2.233,5	216,8	633,3	66,4
23 " '32	3.007,5	2.241,0	210,9	665,6	81,7
16 " '32	2.996,7	2.237,5	209,3	660,8	105,7
9 " '32	2.959,4	2.146,2	207,9	748,0	137,6
15 Apr. '31	3.141,9	1.792,6	176,0	132,0	131,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
13 Apr. '32	985,0	2.537,1	2.124,0	155,5	64,7	69,4
6 " '32	885,0	2.561,6	2.020,2	155,6	66,1	70,8
30 Mrt. '32	871,6	2.546,3	2.018,6	155,6	66,1	70,9
23 " '32	835,0	2.572,8	1.983,2	156,0	66,1	70,6
16 " '32	842,2	2.601,3	1.977,8	156,3	65,4	70,0
9 " '32	785,1	2.617,4	1.989,2	156,4	64,2	68,8
15 Apr. '31	598,6	1.515,7	2.406,2	168,7	80,1	84,6

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelachbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
6 Apr. '32	313	12.060	7.113	1.475	16.912	5.656
30 Mrt. '32	305	12.211	7.143	1.459	17.073	5.680
23 " '32	334	12.254	7.149	1.446	17.003	5.675
16 " '32	328	12.388	7.200	1.452	17.226	5.687
9 " '32	397	12.436	6.869	1.448	16.837	5.714
8 Apr. '31	20	15.212	7.633	1.797	21.254	7.237

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

26 April 1932.

De graanmarkten in de Vereenigde Staten, speciaal die voor tarwe en rogge, verkeerden in de afgelopen week weder sterk onder den invloed van de flauwe fondsenmarkt en bijna dagelijks sloot de termijnmarkt te Chicago lager. Exportzakken in tarwe waren in de Vereenigde Staten beperkt, omdat koopers zich bij het doen hunner inkoop vooral bepaalden tot Argentijnsche, Australische en in mindere mate Manitoba tarwe. In de eerstgenoemde soort zijn belangrijke zaken afgesloten voor Duitschland, waar 200.000 ton tarwe voor kippenvoer vrij van invoerrecht mogen worden ingevoerd. Zoowel spoedig verwachte als laddende booten werden gekocht en voor de eerste posities werd een premie betaald. Toen in de eerste behoefte was voorzien, is de vraag weder geluwd en zijn de prijzen iets gedaald, in overeenstemming met de koersen aan de Argentijnsche markten, die eenigszins lager liepen. Australië gaat geregeld voort flinke hoeveelheden tarwe te verkopen naar het Verre Oosten en naar Europa; ook voor deze soort zijn in de tweede helft der week de prijzen matig gedaald. De berichten over de wintertarwe in de Vereenigde Staten luiden niet onverdeeld gunstig. Wel is regen gevallen en zijn in verschillende streken de vooruitzichten verbeterd, doch lang niet overal en men spreekt zelfs over onherstelbare schade, welke het gevolg zou zijn van vorst en droogte. De vooruitzichten schijnen op het oogenblik minder gunstig te zijn dan in het begin van April. Een bekend oogst-expert gaf midden April een schatting van de opbrengst van wintertarwe van 440 miljoen bushels. Met den uitzaai van zomertarwe is men in de Vereenigde Staten druk bezig. In Canada is de uitzaai verlaat door het lang aangehouden koude weder. In vele streken bestaat behoefte aan regen en in sommige gevallen wordt gesproken van een bepaald tekort aan vocht in den bodem. Einde der afgelopen week is zoowel in Noord- als in Zuid-Amerika de stemming weder eenigszins verbeterd. Het slot te Chicago was vergeleken bij een week geleden 1¼ dollarcent per 60 lbs. lager. Te Winnipeg, dat meestal de stemming in de Ver. Staten volgde, was het slot ½ dollarcent lager. Buenos Aires sloot 6 centavos, Rosario 10 centavos lager per 100 KG. In de vooruitzichten in Europa is verbetering gekomen door het zachtere weder. Het rapport van het landbouwbureau te Rome van 20 April zegt, dat de wintertarwe wel achterlijk is in ontwikkeling door koud weder, doch dat de planten weinig schade hebben geleden. In Hongarije en Polen is die schade volgens het rapport het belangrijkste, op den Balkan slechts gering.

Voor rogge was de stemming in Noord-Amerika flauw en de prijzen zijn geregeld afgebrokkeld. In overeenstemming met de lagere koersen aan de termijnmarkten daalden de prijzen van afladers, tot zij op een peil zijn gekomen waarop weer flinke vraag ontstond. Vooral de laatste dagen zijn geregeld zaken gedaan in rogge van de Ver. Staten en van Canada in spoedige posities en voor Meiflading. Het slot te Chicago was 3¼ dollarcent per 56 lbs. lager dan een week geleden, te Winnipeg 3 dollarcent lager. De prijzen voor Argentijnsche rogge zijn niet zoo veel gedaald als die voor Amerikaansche en de omzetten in Platarogge zijn daardoor beperkt gebleven. De Deutsche regering is nog niet weder als koper van rogge in de markt gekomen.

Na het einde der voorafgaande week is het aanbod van disponibile en aangekomen Plata-maïs sterk afgenomen en ondervonden houders van aangekomen partijen weinig moeite hunne partijen tot verhoogde prijzen te verkopen. Vooral toen bleek, dat een boot, waarvan men meende dat zij in April zou binnenkomen, te laat zal komen voor April-levering, steeg de prijs voor in deze maand leverbare maïs nog eenige Gulden per last. Voor latere posities, welke begin Mei worden verwacht, bestaat veel belangstelling tot lagere prijzen, doch de vraag daarvoor is niet levendig. De consumptie geeft er de voorkeur aan slechts direct of zeer spoedig leverbaar goed te koop. Voor pas gestoomde partijen en maïs op aflading, waarvoor minder geld wordt gevraagd, bestaat weinig belangstelling, tengevolge van verwacht afnemend gebruik wanneer het weer zachter wordt en groote Argentijnsche verschepingen der laatste twee weken. De fluctuaties aan de markten in Zuid-Amerika waren in de afgelopen week niet groot. Het slot te Buenos Aires was 6 centavos, te Rosario 5 centavos per 100 KG. lager. De Argentijnsche regering heeft een oogstrapport gepubliceerd, dat voor maïs pessimistisch luidt. Voor de meeste provincies wordt

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17/23 April 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	17/23 April 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	37.882	387.592	346.399	698	3.648	9.515	391.240	355.914
Rogge	8.126	130.744	128.848	—	640	105	131.384	128.953
Boekweit	3.161	9.379	7.361	—	—	145	9.379	7.506
Mais	22.205	419.456	335.121	2.295	110.463	80.384	529.919	415.505
Gerst	2.923	123.393	197.375	269	6.851	17.693	130.244	215.068
Haver	2.318	73.657	103.066	—	1.292	1.073	74.949	104.139
Lijnzaad	15.613	105.903	75.073	7.267	151.241	196.615	257.144	271.888
Lijnkoek	3.410	35.338	27.194	—	50	107	35.388	27.301
Tarwemeel	275	8.529	30.126	609	4.110	12.343	12.639	42.469
Andere meelsoorten	250	16.425	16.983	352	5.458	5.981	21.883	22.964

het resultaat middelmatig tot slecht genoemd, terwijl in sommige streken gewacht moet worden, of de aschregens nadeelige gevolgen gehad hebben. Op de markt heeft dit rapport geen invloed gehad. De regeering in Roemenië schat, de nog voor uitvoer beschikbare hoeveelheid maïs op 2 à 2½ miljoen ton, doch in handelskringen wordt die hoeveelheid op 1½ miljoen ton geschat. Nog steeds komt weinig Donaumaïs naar Nederland, daar de prijs hooger is dan die voor Platamaïs. In Zuid-Afrika blijft men een grootere opbrengst verwachten dan in het vorige jaar. In Zuid-Rhodesia verwacht men een goede opbrengst en in Noord-Rhodesia meer dan een gemiddelde opbrengst.

Gerst was in spoedige posities zeer vast en op enkele dagen na werden de volle prijzen betaald voor disponibele en spoedig verwachte partijen. In hoofdzaak werd Canadees gerst gekocht, van andere gerstsoorten is het aanbod schaarsch. Toen in de tweede helft der week de koersen aan de termijnmarkt te Winnipeg lager kwamen en Amerikaansche afladers hun prijzen voor geladen en spoedig te verschepen gerst verlaagden, ontstond flinke kooplust en zijn belangrijke zaken afgesloten. Daarna is de markt weder vaster geworden en zijn de prijzen gestegen. Het slot te Winnipeg was ¼ dollarcent per 48 lbs. hooger dan een week geleden.

De omzetten in haver waren niet belangrijk. De Canadeesche soorten worden hoog in prijs gehouden en de termijnmarkt te Winnipeg steeg verder. Het slot was er

1½ dollarcenten hooger dan een week geleden. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires was het slot voor haver onveranderd.

SUIKER.

Gedurende de afgelopen week was de stemming op de verschillende suikermarkten onregelmatig.

Licht's raming van de met bieten geplante oppervlakte in Europa, welke een vermindering van 7.9 pCt. aantoonde, had eerder een ongunstigen invloed op de markten.

Vooraf in Amerika bleek men teleurgesteld over deze raming. Nadat tegen het einde der voorafgaande week nog verschillende scheepsladingen ruwe suiker tot ca. 0.65 d.c. basis Cubasuiker c. & fr. geplaatst konden worden, was de kooplust deze week wat geluwd en kon tenslotte slechts 0.61 d.c. bedongen worden.

Nadat de noteringen op de New-Yorksche termijnmarkt bij opening ca. 4 punten lager dan het vorige slot waren, bleef de heele week zoo goed als zonder fluctuaties. De slotnoteringen luiden als volgt: Mei 0.60; Juli 0.69; Sept. 0.76; Oct. 0.78 en Dec. 0.84, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 2.65 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 56.000 tons, de versmeltingen 46.000 tons tegen 55.000 tons verleden jaar en de voorraden 344.000 tons tegen 333.400 tons.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN						ZUIVEL EN EIEN				MINERALEN									
	TARWE 79 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE Zuid-Russische (74 K.G.) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Z.-Russische (64/5 K.G.) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl. m/merk		EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN Westfaalsche/Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bè s.g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%
1925	17.20	100.0	13.075	100.0	231.50	100.0	236.00	100.0	462.50	100.0	2.31	100.0	56.—	100.0	9.18	100.0	10.80	100.0	1.68	100.0
1926	15.90	92.4	11.75	89.9	174.25	75.3	196.75	83.4	360.50	77.9	1.98	85.7	43.15	77.1	8.15	88.8	17.90	165.7	1.89	112.5
1927	14.75	85.8	12.475	95.4	176.00	76.0	237.00	100.4	362.50	78.4	2.03	87.9	43.30	77.3	7.96	86.7	11.25	104.2	1.30	77.4
1928	13.475	78.3	13.15	100.6	226.00	97.7	228.50	96.8	363.00	78.5	2.11	91.3	48.05	85.8	7.99	87.0	10.10	93.5	1.20	71.4
1929	12.25	71.2	10.875	83.2	204.00	88.1	179.75	76.2	419.25	90.6	2.05	88.7	45.40	81.1	8.11	88.3	11.40	105.6	1.23	73.2
1930	9.675	56.3	6.225	47.6	136.75	59.1	111.75	47.4	356.00	77.0	1.66	71.9	38.45	68.7	6.72	73.2	11.35	105.1	1.12	66.7
1931	5.55	32.3	4.55	34.8	84.50	36.5	107.25	45.4	187.00	40.4	1.34	58.0	31.30	56.9	5.35	58.3	10.05	93.1	0.58	34.5
Jan. 1930	12.675	73.7	9.35	71.5	149.25	64.5	151.25	64.1	433.75	93.8	2.00	86.6	43.95	78.5	7.55	82.2	11.75	108.8	1.21	72.0
Febr. "	11.725	68.2	8.175	62.5	139.00	60.0	135.75	57.5	398.50	86.2	2.03	87.9	41.15	73.5	6.90	75.2	11.75	108.8	1.11	66.1
Maart "	10.90	63.4	7.15	54.7	143.50	62.0	125.00	53.0	390.00	84.3	1.71	74.0	41.25	73.7	5.18	56.4	11.55	106.9	1.11	66.1
April "	11.175	65.0	7.625	58.3	180.25	77.8	129.75	55.0	431.00	93.2	1.50	64.9	36.50	65.2	5.16	56.2	11.35	105.1	1.165	69.3
Mei "	10.45	60.8	6.55	50.1	148.50	64.1	114.50	48.5	405.00	87.6	1.44	62.3	37.20	66.4	5.30	57.7	11.35	105.1	1.185	70.5
Juni "	10.05	58.4	5.175	39.6	145.50	62.9	103.75	44.0	385.50	83.4	1.54	66.7	37.—	66.1	5.09	55.4	11.35	105.1	1.185	70.5
Juli "	9.55	55.5	5.825	44.6	157.75	68.1	108.00	45.8	345.75	74.8	1.72	74.5	39.90	71.3	5.99	65.3	11.35	105.1	1.185	70.5
Aug. "	9.45	54.9	6.30	48.2	146.00	63.1	116.25	49.3	365.00	78.9	1.58	68.4	40.20	71.8	6.03	65.7	11.35	105.1	1.185	70.5
Sept. "	8.40	48.8	5.25	40.2	127.50	55.1	99.00	41.9	318.75	68.9	1.64	71.0	37.55	67.1	7.23	78.8	11.35	105.1	1.185	70.5
Oct. "	7.40	43.0	4.625	35.4	112.25	48.5	86.00	36.4	281.25	60.8	1.63	70.6	36.90	65.9	8.60	93.7	11.35	105.1	1.185	70.5
Nov. "	7.25	42.2	4.25	32.5	94.50	40.8	82.25	34.9	270.75	58.5	1.58	68.4	36.50	65.2	9.63	104.9	10.90	100.9	0.85	50.6
Dec. "	7.075	41.1	4.30	32.9	96.00	41.5	91.00	38.6	247.75	53.6	1.55	67.1	33.50	59.8	7.97	86.8	10.85	100.5	0.85	50.6
Jan. 1931	6.525	37.9	4.—	30.6	84.50	36.5	86.25	36.5	207.50	44.9	1.61	69.7	32.25	57.6	6.63	72.2	10.30	95.4	0.85	50.6
Febr. "	5.775	33.6	3.90	29.8	87.50	37.8	85.75	36.3	206.25	44.6	1.66	71.9	33.80	60.4	6.21	67.6	10.30	95.4	0.85	50.6
Maart "	5.625	32.7	4.20	32.1	103.00	44.5	104.75	44.4	214.00	46.3	1.47	63.6	35.00	62.5	4.94	53.8	10.30	95.4	0.66	39.3
April "	5.90	34.3	4.425	33.8	112.00	48.4	117.00	49.6	197.75	42.8	1.35	58.4	31.60	56.4	4.20	45.8	10.15	94.0	0.53	31.5
Mei "	6.15	35.8	4.975	38.0	95.75	41.4	124.00	52.5	189.00	40.9	1.26	54.5	30.85	55.1	4.075	44.4	10.00	92.6	0.53	31.5
Juni "	5.75	33.4	5.05	38.6	86.75	37.5	116.50	49.4	191.50	41.4	1.29	55.8	33.50	59.8	4.30	46.8	10.00	92.6	0.345	20.5
Juli "	5.425	31.5	4.70	35.9	84.25	36.4	115.75	49.0	211.00	45.6	1.32	57.1	37.75	67.4	4.40	47.9	10.00	92.6	0.24	14.3
Aug. "	4.975	28.9	4.025	30.8	74.50	32.2	119.50	50.6	185.50	40.1	1.30	56.3	36.00	64.3	4.98	54.2	10.00	92.6	0.435	25.9
Sept. "	4.775	27.8	4.275	32.7	68.00	29.4	97.00	41.1	164.25	35.5	1.27	55.0	32.25	57.6	5.775	62.9	10.00	92.6	0.56	33.2
Oct. "	5.—	29.1	4.475	34.2	68.50	29.6	94.75	40.1	160.25	34.6	1.24	53.7	26.25	46.9	6.275	68.4	9.90	91.7	0.56	33.2
Nov. "	5.825	33.9	5.475	41.9	81.00	35.0	114.50	48.5	169.75	36.7	1.17	50.6	24.75	44.2	7.07	77.0	9.90	91.7	0.68	40.4
Dec. "	4.925	28.6	4.95	37.9	69.25	29.9	111.25	47.1	145.75	31.5	1.18	51.1	21.40	38.2	5.325	58.0	9.90	91.7	0.71	42.3
Jan. 1932	5.05	29.4	5.075	38.8	71.25	30.8	114.00	48.3	142.50	31.0	1.16	50.2	25.75	46.0	4.71	51.3	8.25	76.3	0.71	42.3
Febr. "	5.30	30.8	5.075	38.8	74.00	32.0	108.50	46.0	142.25	30.8	1.14	58.0	27.75	49.6	3.79	41.3	8.25	76.3	0.71	42.3
Maart "	5.525	32.1	5.80	44.4	86.75	37.5	118.00	50.0	143.25	31.0	0.98	42.4	23.65	42.2	3.425	37.3	8.35	77.3	0.71	42.3
4 April	5.50	32.0	6.20	47.4	86.00	37.1	122.00	51.7	137.00	29.6	0.957	41.1	20.507	36.6	2.70	29.4	8.50	78.7	0.86	51.2
11 "	5.55	32.3	6.25	47.8	88.00	38.0	124.00	52.5	135.00	29.2	0.988	42.4	19.008	33.9	2.70	29.4	8.70	80.6	0.86	51.2
18 "	5.70	33.1	6.30	48.2	88.00	38.0	126.00	53.4	134.00	29.0	1.—	43.3	20.509	36.6	2.80	30.5	8.70	80.6	0.86	51.2
25 "	5.80	33.7	6.15	47.0	93.00	40.2	126.00	53.4	135.50	29.3	1.—	43.3	20.—	35.7	2.90	31.6	8.70	80.6	0.86	51.2

1) Men zie voor de toel. op dezen staat de nos. van 8 en 15 Aug. 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. 3) Tot Jan. 1931 American No. 2.

De raming van F. O. Licht van het met bieten beplante areaal in Europa luidt als volgt:

	Vermeerdering of Vermindering in % in vergelijking met 1931/32	1932/33 H.A.	1931/32 H.A.
Duitsland	— 20.26	254.000	318.522
Tsjecho-Slowakije	— 20.17	141.000	176.612
Oostenrijk	+ 1.17	44.000	43.490
Hongarije	— 28.62	40.000	56.038
Frankrijk	+ 2.96	237.000	230.180
België	+ 7.94	55.000	50.952
Nederland	+ 21.89	45.000	36.917
Denemarken	+ 23.28	36.000	29.200
Zweden	+ 19.50	42.000	35.144
Polen	— 13.92	119.000	138.239
Italië	— 23.15	82.000	106.700
Spanje	— 23.73	90.000	118.000
Dantzig	— 25.—	6.000	8.000
Jocgo-Slavië	—	37.000	36.920
Roemenië	+ 33.33	20.000	15.000
Bulgarije	—	11.000	10.840
Zwitserland	—	1.500	1.500
Engeland	+ 19.56	112.000	93.670
Ierland	+ 164.8	5.500	2.077
Finland	+ 66.6	2.500	1.500
Letland	+ 76.6	8.000	4.530
Lithauen	+ 66.6	5.000	3.000
Turkije	+ 37.5	11.000	8.000
Europa zonder Rusland	— 7.9	1.404.500	1.525.031
Rusland	+ 13.05	1.690.000	1.494.800
Europa incl Rusland	+ 2.47	3.094.500	3.019.831

Wat Rusland betreft, teekent Licht aan, dat dit cijfer weder als niet betrouwbaar geacht kan worden. Het is zelfs zeer te betwijfelen, of Rusland voldoende zaad heeft om het enorme areaal van 1.690.000 H.A. te beplanten.

In Engeland was de stemming loom. De belangrijkste gebeurtenis daar te lande was de aankondiging van het „Budget”, waarbij o.a. bepaald wordt, dat de preferentie voor Britsche koloniale Suikers, geïmporteerd in U.K., verhoogd wordt, terwijl de accijns op de „Home-grown” bietsuiker verlaagd wordt.

Op Java verkocht de V.I.S.P. nog ca. 3000 tons Superieur, 2000 tons No. 16 &/hooger en 4000 tons Melasse suiker.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Productie	2.475.000	3.000.000	4.000.000
Voorr. overgebracht per 1/1	1.745.971	1.418.000	321.000
Consumptie	26.000	39.000	23.784
Weekontv. afscheepavens	56.935	45.586	150.643
Totaal sedert 1/1 (N. Oogst)	966.773	1.205.685	2.076.464
Weekexport	63.520	44.772	54.158
Totaal sedert 1/1	776.358	614.795	611.236
Voorraad afscheepavens	1.344.762	1.965.236	1.788.795
„ binnenland	2.073.851	1.755.315	1.899.752
Aantal werkende fabrieken	53	50	118

Hier te lande richtte de markt zich weder geheel naar de buitenlandse markten. Na een zeer flauwe opening herstelde de Amsterdamsche termijnmarkt zich en sloot op hetzelfde niveau als bij opening met de volgende cijfers: Mei f 5%; Aug. f 6.—; Dec. f 6¼ en Jan. f 6%; de omzet bedroeg 7700 tons.

KOFFIE.

De stemming in Brazilië bleef ook in de afgelopen week bij een verdere lichte stijging van den wisselkoers vast en de kost- en vrachtaanbiedingen van de verschillende afscheepavens liepen nog ¾ à ½ ct. per ½ K.G. op. Ook Nederlandsch-Indië was met Robusta iets hooger, namelijk ½ à ½ ct. voor de ongewasschen Sumatra-soorten en ½ ct. voor gewasschen Robusta.

De in de afgelopen week in Brazilië vernietigde hoeveelheid bleef wederom ver onder het reeds zoo lang geleden in uitzicht gestelde cijfer. Volgens bericht van den Koffieraad zijn namelijk sedert de vorige opgave vernietigd 85.000 balen Santos, 4.000 balen Rio en 9.000 balen Victoria, tezamen 98.000 balen. De kwantiteit, welke sedert 1 Juli vernietigd is, moet dus thans worden aangenomen op ca. 3.465.000 balen Santos, ca. 844.000 balen Rio en ca. 269.000 balen Victoria, tezamen 4.578.000 balen. Met inbegrip van de 559.000 balen, welke vóór 1 Juli 1931 zijn vernietigd, komt nu de geheele hoeveelheid op 5.137.000 balen.

In een dezer dagen uit Brazilië ontvangen telegram wor-

AN GROOTHANDELSPRIJZEN

METALEN					TEXTIELGOEDEREN					DIVERSEN			
ZILVER cash Londen per Standard Ounce	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton	KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN Middling locoprijzen New-York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.	KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
pence	Sh.	£	£	£	\$ cts.	pence	pence	fl.	fl.	fl.	fl.	fl.	fl.
100.0	73/-	100/0	261.17/-	100.0	23.25	55.00	29.50	100.0	34.70	100.0	12.—	100.0	
89.3	86/6	118.5	290.17/6	111.1	17.55	75.5	24.75	83.9	28.46	82.0	11.61	96.8	
83.3	73/-	100.0	290.4/-	110.8	66.4	17.50	26.50	89.8	40.43	116.5	11.48	95.7	
81.1	66/-	90.4	227.5/-	86.8	21.1/-	57.8	30.50	51.50	47.58	137.1	11.48	95.7	
76.2	70/6	96.6	203.15/6	77.8	18.1/6	49.6	25.25	39.—	32.25	92.9	10.60	88.3	
55.4	67/-	91.8	142.5/-	54.3	12.1/-	33.1	16.25	48.6	25.36	73.1	9.84	82.0	
41.6	55/-	75.3	110.1/-	42.0	12.1/-	33.1	12.00	37.0	18.65	53.7	8.61	71.8	
65.3	72/6	99.3	174.13/-	66.7	21.11/-	59.4	19.25	73.8	26.63	76.7	10.11	84.3	
62.6	72/6	99.3	174.4/-	66.5	21.4/-	58.2	17.75	66.4	24.50	70.6	10.21	85.1	
59.5	70/-	95.9	165.18/-	63.4	18.6/-	51.6	16.50	65.4	24.—	69.2	10.21	85.1	
61.0	67/6	92.5	161.17/-	61.8	18.6/6	50.3	17.25	70.8	24.13	69.5	10.21	85.1	
59.0	67/6	92.5	145.—/-	55.4	17.16/-	48.9	18.00	71.0	26.25	75.6	10.21	85.1	
50.0	67/6	92.5	136.4/6	52.0	17.19/-	49.3	17.50	62.4	26.63	76.7	10.21	85.1	
49.9	67/6	92.5	134.17/6	51.5	18.3/-	49.8	16.75	56.3	24.88	71.7	9.28	77.3	
51.0	65/-	89.0	135.5/6	51.7	18.6/-	50.2	16.50	51.4	24.88	71.7	9.28	77.3	
52.0	63/6	87.1	132.6/-	50.5	17.18/-	49.1	15.75	47.3	24.88	71.7	9.28	77.3	
51.5	63/6	87.1	117.13/-	44.9	15.15/-	43.2	14.50	45.4	24.88	71.7	9.28	77.3	
51.9	63/6	87.1	113.13/-	43.5	15.18/6	43.7	14.00	46.7	24.88	71.7	9.28	77.3	
43.2	60/6	82.9	115.3/-	44.0	15.5/6	41.9	13.00	42.8	24.88	71.7	9.28	77.3	
38.9	58.6	80.3	116.8/-	44.4	14.—/6	38.5	12.00	44.3	24.88	71.7	9.28	77.3	
41.8	58/6	80.3	117.—/6	44.7	13.5.6	36.4	10.95	47.1	24.88	71.7	9.28	77.3	
40.9	58.6	80.3	122.1/-	46.6	13.3/6	36.2	10.90	46.9	24.88	71.7	9.28	77.3	
40.3	58/6	80.3	123.4/-	43.2	12.10.—	34.3	10.25	44.1	24.88	71.7	9.28	77.3	
40.1	58/6	80.3	104.17/-	40.5	11.10/6	31.6	9.40	40.4	24.88	71.7	9.28	77.3	
41.2	58/6	80.3	106.2/6	40.5	11.11/6	31.8	9.10	39.1	24.88	71.7	9.28	77.3	
39.9	58/6	80.3	112.5/6	42.9	12.15/6	35.1	9.25	39.8	24.88	71.7	9.28	77.3	
41.4	55/6	76.0	114.19/6	43.9	11.19.6	32.9	7.20	31.0	24.88	71.7	9.28	77.3	
43.0	46.—	63.0	111.16/-	42.7	11.4/-	31.1	6.55	28.2	24.88	71.7	9.28	77.3	
45.1	44/6	61.0	102.—/-	39.0	10.9.6	28.8	6.30	27.2	24.88	71.7	9.28	77.3	
44.6	41/6	56.8	98.17/6	37.8	10.16/-	29.6	6.30	27.2	24.88	71.7	9.28	77.3	
43.2	41/6	56.8	98.18/-	37.8	10.14/-	29.4	6.65	28.6	24.88	71.7	9.28	77.3	
43.6	41/6	56.8	99.2/6	37.9	10.5/-	28.1	6.90	29.7	24.88	71.7	9.28	77.3	
42.8	44/-	60.3	96.6/-	36.8	9.9/-	25.9	6.90	29.7	24.88	71.7	9.28	77.3	
41.6	45/-	61.6	85.10/-	32.7	8.11/6	23.5	6.40	27.5	24.88	71.7	9.28	77.3	
41.1	45/6	62.3	81.10/-	31.1	8.11/6	23.5	6.25	26.9	24.88	71.7	9.28	77.3	
40.1	45/-	61.6	81.14.6	31.2	8.19/-	24.6	6.15	26.5	24.88	71.7	9.28	77.3	
40.5	45/-	61.6	90.7/6	34.5	9.3/-	25.1	6.15	26.5	24.88	71.7	9.28	77.3	

estern; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche. *) Tot Jan. 1928 Maiting; van Jan. 1928 tot steering Schotland 59/6. *) 59/- 7) 1 April. *) 8 April. *) 15 April. *) 22 April. *) 7 April. *) 14 April. *) 21 April. *) 19 April.

den de in de binnenlandsche pakhuizen en in de spoorwegstations van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden voorraden op 31 Maart opgegeven als te hebben bedragen 26.161.000 balen, waarvan 9.851.000 balen eigendom zouden zijn van den Koffie-Raad. De hoeveelheid, welke verleden maand opgegeven werd als eigendom van den Raad op 29 Februari was 8.737.000 balen, zoodat dus deze voorraad in Maart moet zijn toegenomen met 1.114.000 balen.

De geheele teruggehouden voorraad van Sao Paulo en Minas Geraes bedroeg op 31 Maart 26.161.000 balen
Op 29 Februari bedroeg hij 25.749.000 „
in Maart is hij dus toegenomen met 412.000 balen
De toeneming in Juli/Februari was 7.181.000 „
dus was de toeneming in Juli/Maart 7.593.000 balen
Aangekomen zijn te Santos uit het binnenland in Juli/Maart 10.450.000 „
zoodat dus in de eerste negen maanden van het loopende oogstjaar in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes

uit de plantages zijn aangevoerd 18.043.000 balen, met welk cijfer de raming van Medeiros van 16 miljoen balen voor het geheele oogstjaar thans reeds met ruim 2 miljoen balen is overschreden. Zoodat reeds in het vorig Overzicht bij de becijfering van den Rio-oogst is medege-deeld, is indertijd bekend gemaakt, dat ook in dit oogstjaar na 31 Maart geen verzendingen uit de plantages naar het binnenland van Brazilië meer zullen worden toegelaten. Of hieraan de hand zal worden gehouden, moet worden afgewacht, doch in elk geval moet worden aangenomen, dat in de laatste drie maanden van het oogstjaar geen voldoende betrouwbare cijfers meer zullen beschikbaar komen om de juiste opbrengst van den geheelen oogst te berekenen.

Betreffende den volgenden oogst luiden de laatst ontvan-gen berichten gunstig en van verschillende zijden wordt de aanstaande Santos-oogst thans geraamd op 12 tot 13 miljoen balen. De half-officieele raming van Medeiros van ongeveer twee maanden geleden luidde 11 miljoen balen, doch daarbij werd toen ook reeds vermeld, dat het weder gunstig was geweest en dat de bloei in het najaar en de vruchtzetting zoodanig waren verlopen, dat een oogst van zeer goede kwaliteit mocht worden verwacht.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerekend in cents per ½ K.G., komen op het oogenblik uit: voor ge-woon goed beschreven Superior Santos op prompte ver-

schepping op ongeveer 26¼ a 27¼ ct., voor dito Prime Santos op ongeveer 27¼ a 27¼ ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 21¼ a 22 ct.

In Nederlandsch-Indië is de prijs van de goedkope Su-matra Robusta-soorten met ½ a ¼ ct. en van de betere Mandheling met ½ ct. gestegen, terwijl ook gewasschen Robusta ½ ct. hooger liep. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta; Mei-verscheping, 16½ ct.; Benkoe-len Robusta, Mei-verscheping, 17¼ ct.; Mandheling Ro-busta, Mei-verscheping, 18½ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Mei-verscheping, 23 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd ge-wicht, netto contant. Gewasschen Robusta Juni/Juli-ver-scheping wordt op het oogenblik tot 21½ ct. per ½ K.G. cif aangeboden.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liep de notering voor Mei ¾ ct. en voor September ½ ct. per ½ K.G. op, doch de verder verwijderde maanden bleven onveranderd. Mei staat thans 21¼, September 21½ en alle verdere maan-den staan 21¼ ct. per ½ K.G. genoteerd.

De officieele loco-notering van Robusta bleef onveran-derd 23 ct. per ½ K.G., doch die van Superior Santos werd verhoogd van 27 op 28 ct.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
25 April	\$ 6.38	\$ 6.27	\$ 6.26	\$ 6.28
18 April	„ 6.27	„ 6.18	„ 6.15	„ 6.15
11 April	„ 6.40	„ 6.27	„ 6.22	„ 6.23
4 April	„ 6.28	„ 6.16	„ 6.16	„ 6.16

Rotterdam, 26 April 1932.

THEE.

De Amsterdamsche thee-veiling van den 21sten dezer had een vlot verloop, hetgeen aanvankelijk niet werd verwacht in verband met de weder-invoering van rechten op thee in Engeland. In het begin was de stemming wel eenigszins traag, doch werd spoedig veel beter.

Stofthee en Fannings waren uiteraard weinig gevraagd. Zeer goede theeën konden eenige centen in prijs stijgen. De overige sorteeringen waren 1—2 cts. lager dan in de vorige veiling.

De gemiddelde veilingprijs bedroeg 29¼ cts. per hK.G. in entrepôt, hetgeen ¼ cts. hooger is dan in de vorige veiling.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN							INDEXCIJFERS						
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/ Finland per standaard van 4.672 M ³ .	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ K.G.		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		Bruto- gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100		
			In- voer	Uit- voer	100	100	100,0	100,0	100,0	100,0						
1925	f 159,75	100	Sh. 2/11,625	100,0	f. 18,75	100,0	cts. 61,375	100,0	cts. 84,5	100,0	f 35,87 ⁵	100,0	100,0	100,0		
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,-	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,-	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4
1931	110,75	69,3	-3	8,4	8,-	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,37 ⁵	42,9	117	136	62,6	57,9
Jan. 1930	147,50	93,9	-7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,-	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,-	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30 ¹	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,77 ⁵	48,6	27	44,0	38,25	45,3	15,-	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7	58,1
Oct. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5
Nov. "	100,00	62,6	-2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8
Dec. "	82,50	51,6	-2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	58,8
Jan. 1932	82,50	51,6	-2,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,12 ⁵	36,6	103	107	54,2	58,4
Febr. "	82,50	51,6	-2	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4	86	111	53,5	59,8
Maart "	70,00	43,8	-1,625	4,6	6,25	34,8	23	37,5	31	36,7	14,75	41,1	87	116	52,9	58,3
4 April	70,00	43,8	-1,5	4,2	6,25	34,8	23	37,5	29 ²	34,3	14,12 ⁵	39,4				
11 "	70,00	43,8	-1,5	4,2	5,75	30,7	23	37,5	29,25 ³	34,6	13,75	38,3				
18 "	70,00	43,8	-1,4375	4,0	5,75	30,7	23	37,5			14,12 ⁵	39,4				
25 "	70,00	43,8	-1,5	4,2	5,87 ⁵	31,4	23	37,5			14,-	39,0				

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op ¼ pence. ²⁾ 7 Apr. ³⁾ 21 April. N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend